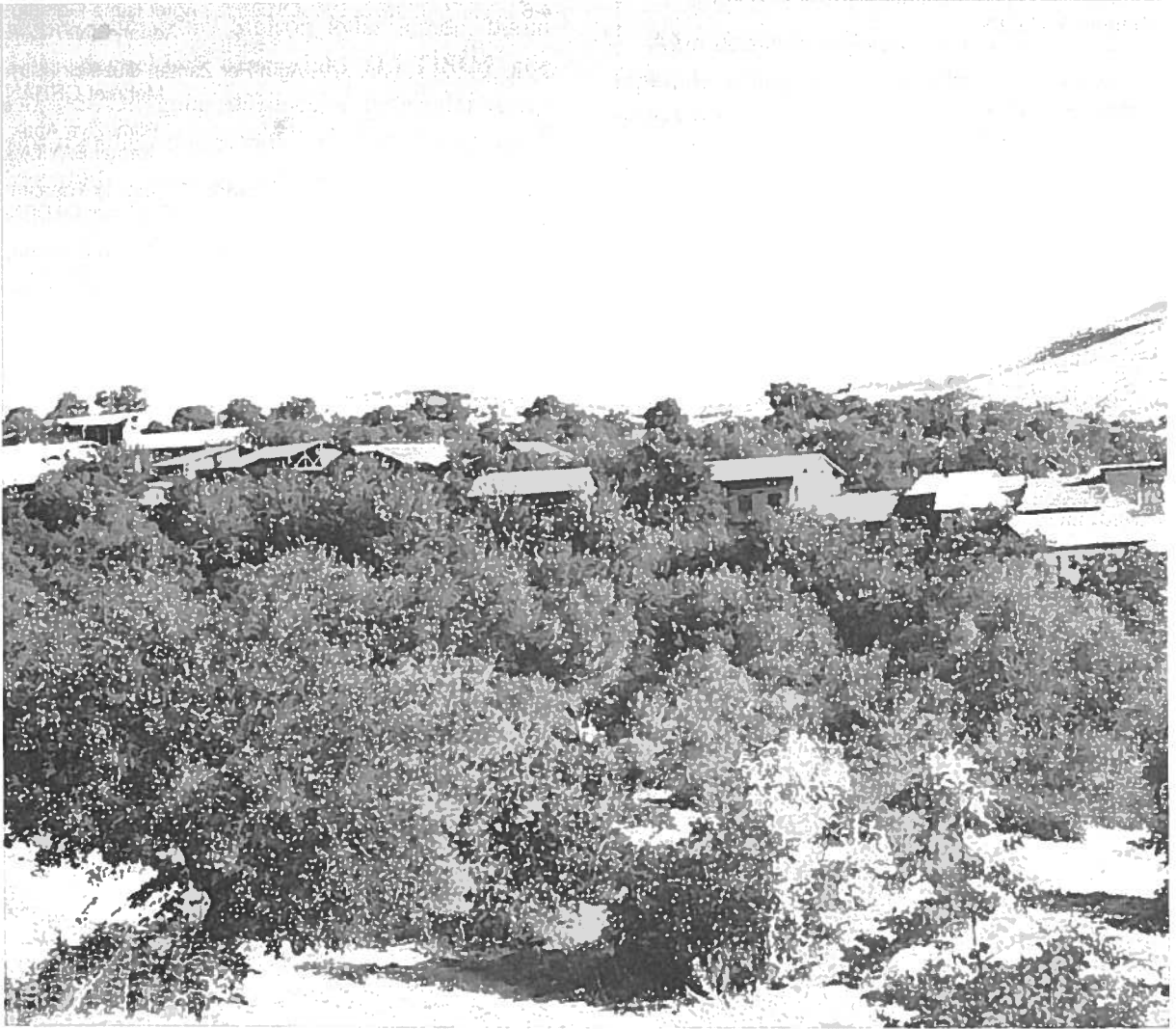

MAYIS - HAZİRAN 2000

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet YALÇIN

Yazı Kurulu
Mehmet ORHAN
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Ahmet DEVİREN
Prof. Zafer GENÇAYDIN
Asım SEYHUN
S. Selami TAŞBAŞI
İsmail N. BEYDEMİR

Teknik Yönetmen
Oktay İKİNCİ

Yazışma Adresi :
Büyük Sanayi 1. Cad. No: 95/10
Tel: 342 47 50 Ulus / ANKARA

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi
Hesap No: 304400-16890-1

Gönderilen yazılar yayımlansın
yayımlanmasın iade edilmez ve telif ücreti
ödenmez.
Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Ahlâk Yasasına uyar.
Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara
Valiliğinin 12.09.1991 gün ve 8202 sayılı
yazıları ile ayda bir çıkar.

Yıl: 10 Sayı: 102-103
MAYIS - HAZİRAN - 2000
Dizgi Mizanpaj : Biçem • 231 22 56
Baskı : **HAS-SOY Matbaacılık • 0.312. 341 59 94**

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi Muhabirleri :
Cengiz YALÇIN : İzmit (Kocaeli)
İsmail N. BEYDEMİR : Malatya - Ağın
İ. Cengiz YÜCEL : İzmir
Ahmet SAMUR : İstanbul
Kapak Fotoğrafı : Ağın Akpınar Mahallesi'nden
bir görüntü.

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3. Kivançlıyız, Çünkü Derneklerimiz Atılım
Sürecinde
.....
- 4-6 Ağıdı İçime Gömülü
Adnan BİNYAZAR
- 7 Ağın Her Zaman Güzeldir (Şiir)
Mehmet ORHAN
- 8 Hilmi Ziya Apak
Kemal BAYTAŞ
- 9 Artık Laf Değil İş Yapalım
E. Ahmet ÖZDEM
- 10 Pakize Abla'ya Ağıt - Sakıp Baytaş'a
Ağıt (Şiir)
İsmail N. BEYDEMİR
- 11-13 Atatürk'ü Anlamak ve Anlatmak
Osman Sulhi AKSU
- 14 Olur mu? - Eğer Seni Unutursam (Şiir)
Ahmet SAMUR
- 15 Sosyal Güvenlik, Sosyal Adalet
S. Selami TAŞBAŞI
- 16-17 Ulusal Biliş ve Ulaşı Kültürü
Mehmet ORHAN
- 18 Köye Gidelim (Şiir)
Mustafa ÖZDEM
- 19 Halkodası
Kemal Zeki GENCOSMAN
- 20-22 Akpınar (Andiri)
Hüseyin GÖKALP - İhsan ÖZTÜRK
- 23-24 İzmir'deki Ağınlılar
Şükrü GENCER
- 25 Sevgi Dolu İnsan (Şiir)
Ercan ORHAN
- 25 Özlü Sözler, Doğru Sözler
.....
26. Tüketiciciyi Koruma Derneği Başkanı ile Röportaj
H. Cüneyt ÖZKUL
- 27 Sağlık Köşesi: Sigaranın Zararları
.....
- 28 Sağ Olanlar Unutmasın (Şiir)
Zeynep ÇELİK
- 29 Ağaçlandırmaya Çağrı
Gülsüm Handan AYDIN
- 30 Haberler
.....
- 31 Doğumlar, Evlenmeler, Ölümler

KIVANÇLIYIZ, ÇÜNKÜ DERNEKLERİMİZ ATILIM SÜRECİNDE

Derneklerimizin güçlenmesi, yeterliğini ve güvenilirliğini kanıtlamış olması, Ağınlular olarak hepimize kıvanç verir. Onun için sevinçliyiz. Bu atılım süreci, bu güçlenme çeşitli alanları kapsıyor. Bunlardan bir tanesi, daha önceki sayılarımızda üzerine basa basa belirttiğimiz **dayanışma ve işbirliği** konularında hayli mesafe alınmış olmasıdır. Şu son aylar içinde, bütün **Ağın dernekleri arasındaki İLETİŞİM** güç kazandı. Duygular, düşünceler, tasarımlar ve çeşitli konulara ilişkin bilgiler, dernekler arasında **karşılıklı olarak aktarılıyor**, haberleşme kesintisiz devam ediyor. Bu bağlantılar, dayanışma ve işbirliğinin birer simgesi olarak, sorunların çözümü için uğraş verenlere güç katıyor.

Derneklerimizin atılımında, güçlenmesinde diğer bir etken, **örgütlenmede ulaşılan olumlu gelişmedir**. Bu sayımızda, İzmir'deki **AĞINLILAR KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ**'nin kuruluşuna ilişkin haberi okuyacak ve adı geçen derneğin, en geç bir ay içinde, kendisine ait özel binasında çalışmaya başlayacağına da bizler gibi sevineceksiniz. Derneklerimizin, kendi mülkiyetleri altında bulunan mekanlarda hizmet vermeleri, onların çalışmalarını hem süratli kılar, hem de hemşehrilere arası iletişime ve çevresel etkinliğe hizmet verir, dayanak sağlar. Böyle bir mekana **İSTANBUL - AĞIN KÜLTÜR VE YARDIMLAŞMA DERNEĞİ** miz kavuştu. **ANKARA - AĞIN KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ** miz de bu uğraşın savaşımını veriyor. Diğer derneklerimizin de aynı yönde adım atmaları, şüphesiz kaynaşp bütünleşmede **başlıca faktör** olacaktır.

Güçlenmede üçüncü bir etken, dernekler arasında **toplantı trafiğinin artmasıdır**. Böylece, sorunlar üzerine eğilmede, onlara çözüm getir-

mede **işbirliği ortamı** genişledi, gelişti. Bu sürecin devamı, derneklerin amaçlarını gerçekleştirmede en uygun yol, en tutarlı davranış olacaktır. Gereksinim duyulan hallerde, **toplantı girişimi** için de, Ankara - Ağın Derneği, tüm derneklerimizin irtibat bürosu (**Bağlantı Merkezi**) olarak görev yapacaktır.

Ağın dernekleri olarak, bilinçli hareket eden toplumlar olarak, ulaştığımız bu aşamalarda, üstesinden gelinemeyecek hiçbir sorun, çözümlenmeyecek hiçbir problem olamaz. Yeter ki biz hepimiz, birliğimizi korumada ve **değerlerimize sahip çıkmada** gereken duyarlılığı gösterelim.

Hepimiz biliyoruz ki **tanıtım**'ın, toplum hayatında olduğu kadar, derneklerin güçlenip hizmet alanlarını genişletmesinde ve hizmet götürdüğü kişi ve çevrelere kolaylıkla ulaşmasında olumlu etkisi vardır. Tanıtımın hedefine erişmesinde ise, **yayın organlarının**, gazete-dergi ve benzerlerinin payı büyüktür. Burada, daha önceki önerimizi yineliyoruz: **AĞIN DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ** hepimizindir, bütün Ağın derneklerindir ve eli kalem tutan herkese açıktır. Özellikle her zaman, her koşulda derneklerimizin yanında, hizmetindedir. Bu sayımızdan başlayarak, derneklerimizin tanıtımı, faaliyet alanları, girişimleri, ileriye yönelik projeleri ve günlük **çalışmaları** hakkında okuyuculara ve hemşehrilerimize haber ulaştıracağız. Yeri gelmişken ayrıca belirtelim: **Dergimize olan ilgi artmaya devam ediyor**. Değişik konularda yazı, şiir, gönderen **dostlarımıza teşekkür** ederken, ilgilerinin aralıksız sürmesini bekliyoruz. Derginiz, çıkan her yeni sayısında, bir öncekine kıyasla **daha iyi olma çabasını** sürdürecektir.

Saygılarımızla
AĞIN

AĞIDI İÇİME GÖMÜLÜ

Adnan BİNYAZAR

Hem de bir ölüm gününde, Bedrettin Cömert'in gök ekin gibi biçilip sonsuz yolculuğuna çıkarıldığı cami avlusunda, Ahmet Muhip Dıranas yanıma yaklaştı, "Gerçekten, yazdıklarınızı yaşadınız mı" diye sordu. Edebiyat Dostları'nda (İstanbul 1970) ya da Sanat Dergisi'nde (16.7.1979) yayımlanan özyaşamöykümü okumuş olmalıydı.

Ağır bir hastalıkla, ilk gördüğüm günlerindeki o görkemini gerilerde bırakmış Dıranas'ı tanıyamamış, sıradan biri sormuşçasına, yalnızca "Evet!" deyivermiştim. Sonra, dostum Mustafa Şerif Onaran'ın gözüne bakarak, onun kim olduğunu öğrenmiştim. O anda, Türk şiirinin bu önemli ozanına geçitirici bir yanıt vermenin burukluğunu yaşamıştım.

İçindeki o buruk düğümü hiçbir zaman çözemedim. Bir yandan da, üstün beğenili Dıranas'ın, elime her kalem alışımında beni duygu titremelerine uğratan yaşamımın hangi aşamalarından etkilendiğini düşünmüş durmuştum.

Çağdaş Türk Dili'ne yaşamımdan kesitler yazarken, Ahmet Muhip Dıranas'a soru sordurtan etki alanlarını bulmaya çalışacağım. Bunun yanıtını hiçbir zaman bulamayacağımı biliyorum. Bildiğim şey gene de bir arayışa sürükliyor beni.

Tarih Kurumu'nda çalıştığım yıllarda da, bir gün, özyaşamöykümü okumuş olan Sami N. Özerdim odama gelmiş, baldırımdaki, öküz gözü iriliğindeki oyuğu, sol elimin ortaparmak tırnağındaki çatlaklığı görmek istemişti. Bu özyaşamöyküsel yazıyı yazarken, dürüst kişiliğiyle çok insana, Atatürkçü kuşağa örnek olan Sami N. Özerdim'i de anmadan geçemedim.

Yazılışı tehlike yaratacak bir hayat yaşadım ben. Gözü yaşlı sözcüklerin tuzağına düştünüz mü, televizyonlarda her gün onlarca görülen yerli filmlerden birinin başkişisi oluverirsiniz. Acı günler yaşadığım sıralardaki bir söyleşi toplantısında, bu "hayat"tan kimi görüntüler yansıtmış, beni dinlemeye gelenlerin topluca ağladıklarına tanık olmuştum. Gözü yaşlı sözcüklerin tuzağından korkmamış olsaydım, Mehmet Seyda ile Mehmet Kemal'in bu hayatı duyumsayan ilgilerini değerlendirir, geniş oylumlu bir yapıt için kalemi çoktan elime almış olurudum. Sanırım, böyle bir

hayat yaşayan bir kişinin hayata borcu gene de bu olmalıdır.

Birkaç kez yazdığım özyaşamöykümden kimi kesitleri aktarırken böyle ayrıntılı bir giriş yapma zorunlu göründü bana. Yazının oylumunu zorlamadan, Dıranas'a soru sordurtan bu "hayat"tan görüntüler sunacağım.

Bir gün, inek vurdu boynuzunu koyunun karnına, yırttı attı karnı baştan başa. Kaygan, yivşik bağırsaklar tozlara bulandı birden. Kan kesti koyunun yünleri. Koyunu hemen yatırdı yere anam. Tozlanmış, kirlenmiş bağırsakları eliyle aldı, tıktı koyunun karnına. "Bir yorgan iğnesinin ucunu yakın da verin bana!" diye bağırdı. Dediğini yaptı. İğneyi aldı eline. Sağlamından da bir iplik geçirdi. Okşaya okşaya, "Anam, kuzum..." diye diye dikti koyunun karnını. Akşamüzeri olmuştu olay. O akşamın sabahı koyun ayağa kalkmış ot yiyordu kımıl kımıl. Üç beş kuzu da doğurdu bu koyun. Dikilen karnında bir yırtılma da olmadı.

Böyle bir ananın ilk oğlu olarak Diyarbakır'da doğdum. Yedi yaşından sonra gidişler, dönüşler.. Ananın yanındaysam babamın, babamın yanındaysam ananın yanında değilim. Gök boşluğunda sanki hiç yıldız yokmuşçasına parlayan şafak yıldızı ışımlarken, bir katırın üstünde, o handan bu hana uğrayarak Ağın'dan Elazığ'a geliyoruz. Sabahın serin esintilerinden korumak için beni yüreğiyle sarmalayan anamla bir daha yolculuğumuz oldu mu, anımsayamıyorum.

Kardeşim Cengiz'le bana birer oyuncak kamyon almıştı babam. Bu kamyonlardan birinin rengi yeşil, birininki de kırmızıydı. Her nasılsa yeşil bana düşmüştü. Oysa kırmızıdaydı gözüm. Onu kardeşimin elinden almak istiyordum. Uzun süre sürdü bu çekişme. O da vermiyordu kamyonunu bana. Bir gün babam kızdı bize. Oyuncaklardan ikisini de tekmeledi attı. Bize çikolata alan, bizi koynuna sokup coşkunca seven babamın oyuncaklarımızı ezebileceğini düşünmemiştim. Bir yanım yıkılmış gibi oldu. ... Oyuncaklarımızı kırarken, ayağına küçük bir kedi yavrusu takılmıştı. Bir tekme de ona attı. "Baavvv!.." diye acı bir ses çıkarmıştı kedicik. Çırpınmaya başlamıştı. Biz iki kardeşi alıp başka yere götürmüşlerdi. Kedinin öldüğü söylendi. Korkma-

yalım diye, yakınlardan biri, kedilerin ölmeyeceğini, onların yedicanlı olduğunu gizli gizli anlatmaya çalıştı. “Kedi ölmesin, kedi ölmesin...” diye geçiriyordum içimden. ... Bir gün sonra, kedinin ölüsünü çöplükte gördük. Yanında da ezilmiş kırmızı, yeşil boyalı kamyonlarımız. Ağzı yamulmuştu kedinin. Kamyonlarımız gibi, ezilmiş teneke gibiydi tüyleri. Bir pisleşmiş, ölümsül bir anlam kazanmıştı kedi. Bir başka varlık için ilk ağlayışım böyle başlar. Ölümün korkunç yalnızlığını o kedide gördüm.. Bu, bir bakıma benim de yalnızlığımı. Çok güzel bir fotoğrafım vardı. İyice de bir çerçeveye yerleştirilmişti. Ölüncü, o fotoğrafın kimlere kalacağını düşünürdüm hep.

O şafak yıldızı ışılmasının yarattığı boşlukla, kedi ölümünün boşluğu mu yüreğinde genişlemişti de o soruyu sormuştu bana Dıranas?

Babamın başka bir yere gideceği söylendi. Babam, adliyedeki görevinden ayrılmış, davavekilliği yapıyordu. Bir davayı izlemek üzere Sivas’a gidecekti. Bize bol para getirecekti. Eskisinden daha iyi olacaktık. Ama babanın yerini dolduracak denli parlak şeyler değildi bunlar. Öylesine dinliyorduk söylenenleri. Anılarımda çok açık seçiktir babamın gittiği gece. Nedense trenler hep geceleri giderlerdi istasyonlardan. Ya sonbahardı, ya bahar. Karanlık, ıslak, yapışkan bir geceydi. Bütün aile bir faytona yerleşmişti. Beni de arabacının yanına oturtmuşlardı. Bilerek ağladım o gece, katıla katıla ağladım. Kızgınlıkla beni susturmaya çalışıyordu anam. “Ne var ağlayacak, baban gidip gelecek” diyordu. Bana şeker de getirecekti. Anılarımda, kapkara trenin penceresinden bakan babamın Rumeli renkli ak yüzü, kısılan gözleri capcanlı kalacaktır. O geceki ölçüsüz ağlamamın nedeni yıllar sonra anlaşılacaktı. O geceden sonra anamla babam yüz yüze gelmediler hiçbir zaman... Babam bizi bırakıp gitmişti. Anamın inceden bir türkü tutturduğunu duyardım zaman zaman. Yirmi üç yaşındaki bir genç kadının duyarlı ezgileriyle, yüreğimden sarsardı beni. Köşelere çekilir acı acı ağlardım. Tez gel ağam, tez gel, eğlenmeyesin / Elde güzel çoktur, evlenmeyesin.

Üç ay, beş ay bekledik babamı. Ne gelen var, ne giden. Anam biz iki kardeşi, Cengiz’le beni bağrına basıp, babasının memleketi olan Ağın’a getirdi.

Böyle bir babanın ilk oğlu olarak doğdum Diyarbakır’da; 1934 yılında, Mart ayının yedinci günü sabaha karşı; baharın eli kulağında. Ana, bir “anakuş” gibi gölge olsa da üstümüzde, Doğu, açıklara yenik düşer. doğu anası da yenik düştü. Bizi babamın yanına, İstanbul’a gönderdi..

İstanbul, öküz sesli vapurlarla karşıladı bizi. ... Üzerimizde alaca entariler, ayağımızda takunyalar vardı. Nasıl haber ulaştırıldı bilmiyorum, Haydarpaşa’da babam karşıladı bizi. Saçlarımızı uzun süre kestirememiştik. Yabancı adamları gibiydik. Babam bizden çok utandı. Yine de bağrına bastı bizleri. Haydarpaşa’ya indiğimizde vapur düdükları çok sevindirmişti beni. Vapurun sesini öküz sesi sanmıştım. İstanbul’da öküz var diye çok sevinmiştim. Kasabamızın dağları, ağaçları, su başları burnumda tütme başlamıştı. Öküz sesini andıran vapur sesleri umut olmuştu bana. Bugün bile her vapura binişimde bu güzel ses, içimde bir umut yaratır. Tramvaya binince dünyalar benim olmuştu.

İkinci Dünya Savaşı günleriydi. Geceleri, karanlığın karanlığıydı İstanbul. Pencereye örtüler gerilir, geceleri evlerde mum yakılırdı. Ekmek karneyle. Babam bir avukatın yanında çalışıyordu. Adı Nurullah Bey’i avukatın. Evde Tanrı adından daha çok geçerci adı. ... Babam çok içerdi. Üç gün üst üste içebilirdi belki. Nurullah Bey’le de içerlerdi sanıyorum. Çok geceler içkili dönerdi işinden. Nasıl oldu bilmiyorum, babam, Nurullah Bey’in yanındaki işinden ayrılmıştı. Artık ekmek parasını bile kazanamıyordu. Evde beş kişiydik. ... Bizden ayrıldıktan sonra, babam İstanbul’a gelmiş, orada bir hanımla evlenmişti. Babamın, “Anneniz bu!” dediği hanımın boyu uzundu, yeşil gözleri vardı. Oldukça güzel bir kadındı. O zamanın Arap artistlerinden Leylâ Murad’a benzetirlerdi. O hanımın, babamdan olmayan bir oğlu vardı. İki de biz. Sonra Türker geldi; baba bir, ana ayrı.

Babam bir gün iki küfeyle geldi eve. Sokaklarda boş dolaşacağımıza çalışmalıydık. Küfelerle ne iş yapıyorsa onu yapmalıydık. İki kardeş sırtladık küfeleri, İstanbul’u pazar pazar dolaşmaya başladık. Kazandığımız paraları eve getirirdik. O paralarla kendimize bir simit bile alamazdık. O paralar, ev külfetinin karnını doyuracaktı.

Okuma yaşım iki yıl da geçmişti. Okula göndermesini söyledim babama. “Okuyup da ne olacaksınız!” dedi kızarak; bu ülkeye büyük zararların okumuşlardan geldiğini ekledi sözlerine. Hamallığımız sürdü gitti böylece. Asansöre ilk kez sırtımda küfeyle bindim.

İstanbul’da babasız yıllar... Evsiz, aşsız, odunsuz günler... O yaşlarda sevdamız yok ki, “Kaldırımların kara sevdalı eşi” olalım. Sokak dünyası, kardeşimin Darülaceze’ye verilmesi, benim, bir aşçıya yerleştirilmemle kapandı.

Dıranas, eti kemiğine yapışmış bu iki çocuğun İstanbul

ayazlarında titremelerini duyumsadı da mı sordu o soruyu?..

Aşçı (ustam). acı çektirmekten, sadistçe dövmekten büyük bir haz duyardı. Her gün üç beş kez döverdi beni. Komşu dükkâncılar onun elinden kurtarmaya gelirlerdi çocuk gövdeyi. Verilen bahşişleri bile alırdı elimden. Oysa ben o bahşişleri Darülaceze’de okuyan kardeşime harçlık olarak biriktirmek isterdim. Çok da küfredirdi. En büyük övücü, beni sokaktan kurtarmış olmasıydı. Beni adam edeceğine inanırdı. İş sahibi edecekti beni, evlendirecekti. Böylece kurtulacaktım! Adamın tutumu bilinçlendiriyordu beni. Ondan korkmamayı öğrendim bir süre sonra. On yaşına varmışım herhalde. Çok hareketli, herkesle dövüşen bir çocuktum. Bu yaramazlıklardan dolayı birkaç kez polise şikayet bile edildim. Beni günde birkaç kez döven ustama da bir oyun oynamalıydım. Bir gün ocaktaki sıcak suyu kafasına boşaltıverdim. Sıcak diyorsam, kaynardı su.. Allahtan, tam tepesine akmadı su. Yoksa soyulmuş tavşan gibi çıkardı ortaya. Ben önde, o arkada, bütün Kocamustafapaşa’da kovaladı beni. Aksaray’ları, Topkapı’ları dolaştık. Tutamadı. Sonradan polisler buldu getirdiler. Parasız, çorba içirdi polisler. Ama yanıma koymadı kaynar su olayını. Bir gün, kırmızı acı biberi suratıma çarpıverdi. Gözlerimin dışarıya fırladığını sandım. Arnavutlar, çorbalarına, kuru fasulye yemeğine koyarlardı bu biberi. ... Bir gün de maşayı sol elimin ortaparmağına yapıştırıverdi. Tırnak acısının ne olduğunu o zaman öğrendim. Şimdi, sol elimin ortaparmağının tırnağı çatlağıdır. Tırnak bir çatladı mı, yaşam boyu sürüp gidiyor bu çatlaklık. Bir gün de kızgın maşayı sol baldırıma sapladı. Öküz gözü iriliğinde oyuktur sol baldırımın bir yeri. Bir savaştan da bu yaralarla kurtuldum. Bu yaraların yüreğimde açtığı oyuklar ise sağalmadı hiç.

Ustam okuma yazma bilmezdi. Küçük yaşta dayımın öğrettiği okumayla günlük gazetesini ben okurdum ona. Bu okumalarıma dayanarak politik tartışmalara girerdi. Kafasına yatmayan bir cümle okuduğumda ensem tokadı yiye verirdim. “İyi oku ulan, ayağının altına alır, kemiklerini kırarım!” derdi. Birden nereden geldiğini kestiremediğim bu tokatlar beni gazeteden de, havadisten de soğutmuştu. Oysa başlangıçta, bu okuma becerisinin yarattığı üstünlük duygusuyla büyüklük taslar olmuştum. Okuma bilmeyen ustamın karşısında küçüldüğünü görmekten hoşlanıyordum.

Sol baldırımdaki öküz gözü iriliğindeki oyuk mu, tırnağımdaki çatlak mı sordurttu o soruyu Dıranas’a?..

Gene de, bedende yaratılan oyuklar sağlıyor da, yürek

oyukları işliyor hep. Eş yitirmenin yarattığı oyuğu ise hiçbir şey sağaltmıyor. Büyük ozanlara büyük şiirler yazdırtan bu iç acısıdır işte. Ağabey Ozan Dağlarca, “Eş Ağıdı Gömüt Taşında Söylemeler” şiirini bu acı için yazdı:

O Çorum’da doğmuş Hititli bir kız

Ben Hititli bir genç

Sevgimizi kıskanan ölüm

Bütün ölümlerden iğrenç

Gömüldü ya Çorum toprakları hep açar

Nice çiçekleriyle onu

Ben gece gündüz sevgisini açarım

Yadsırım ölüm denen sonu

Hitit karanlıklarında

Sesin gecemizi aydınlık ederdi

Sanki güzelliğin:

‘Sen beni benden çok yaşayacaksın’ derdi.

Karımı çok sevdim binlerce yıl

Seviyorum da

İşte gece bir çiçek gündüz bir çiçek

Hitit yeli evliliğimizi büyütür Çorum’da

Ne yazar deme karısı ölmüşte

Acısından dev olmuştur işte:

Gök ağzında leblebi

Bakışları Hitit elleri Çorum

Yazar yüreğine Adnan - Binyazar

(Temmuz 1991)

Eş ağıdı yaşayana sorusu ne olurdu Dıranas’ın?..

Eş yitiren, zamanın anahtarını da yitirir. Yürekte bilince dönüşen acı karşısında her şeyde bir anlamsızlık vardır. Onun için, öğrenimler, okumalar, yazmalar, dergiler, kitaplar... Yaşamın alışılmış süreçleri olabilir ancak. Hangisini sayayım, en sınırlı sayfalısından en oylumlusuna, Türkiye’nin bellibaşlı sanat ve edebiyat dergilerinde, Cumhuriyet gazetesinde yazılar yazdım. Varlık’ta başlayan yazma serüveni bugün de sürüyor.

Hiçbir alacağım yok. Hayata da yalnızca yazı borcum var. Bir gün, Ahmet Muhip Dıranas’ın sorusundaki derinliği; Mehmet Seyda ile Mehmet Kemal’in, aralanmasını istedikleri “hayat”ın anlamını kavırsam, geriye bir tek, kalemi elime alıp kendi iç serüvenime dalmak kalacak.

Yazarın (Ağıt Toplumu) Kitabından

AĞIN HER ZAMAN GÜZELDİR

Mehmet ORHAN

Ağın, yeşillerle bezenmiş sakin bir diyar,
Cana can katan “**abı hayat**” çeşmeleri var,
Saydam kaynakları, dereleri akıp coşar,
Serin gölgeliklerden çağlayıp gider ezel,
Ağın her zaman güzeldir, her mevsimde güzel.

Göğsünde binbir çiçek, bahtı açık, güneşli,
Bağları salkım salkım, bahçeleri gölgeli,
Gün doğmadan uyanan, işleyen ak elleri,
Sevgiliye söylenen türküler kadar güzel,
Ağın her mevsimde güzeldir, her zaman güzel.

Köyleri, mezarları birer dünya cenneti,
Karadağ’ı, çayları, höyüğü, tepeciği,
Yamaçlarda uzayan meyveli bahçeleri,
Huzur yuvası evleri saraylara bedel,
Ağın her zaman güzeldir, her mevsimde güzel.

Yiğitler diyarı belde, saygın insanları var,
Türk töresi, yurt aşkı her sinede parlar,
Ulu çınarlar gibidir, yıkılmaz kök salar,

Mertlik taşar göğüslerden, çağlar sel olur, sel,
Ağın her mevsimde güzeldir, her zaman güzel.

Baraj Gölü’nün koynunda bir dünya yarattı,
Ses getirdi doğaya, yurda bereket kattı,
Özlemine duyduğu daha güçlü bir hayattı,
Ama onu sarsmadı savrulan amansız yel,
Ağın her zaman güzeldir, her mevsimde güzel.

Çağlarca beşik oldu eski uygarlıklara,
Onurlu geçmişi güven, yeni kuşaklara,
Selam olsun tarih yapan saygın ululara,
Bu güzel yurt yıkılmaz, sağlam olunca temel,
Ağın her mevsimde güzeldir, her zaman güzel.

Torunlarımız da “**alnı açık**” yaşayacak,
Hep kardeşçe el ele bu ünü taşıyacak,
Bu canım toprakları ulu, kutsal kılacak,
Yüreklerdeki sevgi onları koruyan el,
Ağın her zaman güzeldir, her mevsimde güzel.

Ankara - 2000

HİLMİ ZİYA APAK

Kemal BAYTAŞ

O Elazığ'ın AĞIN kazası'nda doğmuştur. 1940'lı yıllarda Türkiye'de okuma yazma oranı yüzde 15'lerde iken, AĞIN'da bu oran yüzde 90'nın üstündeydi. Bu ufak, şirin Anadolu kasa-basından bilim, kültür, sanat, üst düzey bürokrat, General her alanda çok değerli insanlar yetişmiştir.

Hilmi Ziya APAK bunların başlarında geliyor. APAK, o zamanlar Atatürk döneminin mümtaz bir eğitim kuruluşu olan Gazi Eğitim Enstitüsü'nü bitirdikten kısa bir süre sonra Turgutlu Orta okul Müdürlüğü'ne atanıyor. İlk başarı sinyallerini bu görevinde vermeye başlıyor. Getirdiği eğitim, düzen ve disiplini, Öğretmen, Öğrenci, Okul ve Aile arası görülmemiş bir bağ tesis ettirerek halkın gönlünü fethetmeyi başarıyor. Bu durum kısa sürede Ankara'nın dikkatini çekiyor. Zamanın Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL'in takdirini kazanıyor, onu taltifen İzmir Karşıyaka Lisesi'ni kurmak üzere Lise Müdürlüğü'ne atıyor.

O zamanlar İstanbul ve Ankara dışında üniversite yoktu. İzmir'de yalnız iki lise vardı. Doğu Anadolu'da ise sadece Sivas, Diyarbakır, Erzurum ve Adana'da lise vardı. Hilmi Ziya APAK'ın bir maarif devi olması bu görevi ile başlıyor. Kısa zamanda Karşıyaka Lisesi'ni "Araç, Gerek, Öğretmen kadrosu" ve yönetimi ile eğitim düzeyini ülke standartlarının üstüne çıkarıyor.

Karşıyaka lisesi mezunları üniversite ve yüksek okullara girme başarısında başı çekmeye başlıyor.

Bu şekilde yıldızlaşan Ziya APAK İzmir Öğretmenler Birliği Başkanlığı ve Karşıyaka Hal-

kevi Reisliği'ne getiriliyor. Karşıyaka Halkevi, Sosyal ve Kültürel etkinlikleri, Kütüphaneleri, Sanatsal Aktiviteleri ve her alanda eğitim ve yetiştirme kursları ile Türkiye'de en başarılı Halkevi unvanına kavuşuyor. Karşıyaka Spor Kulübü'nün (KSK) kurulmasına öncülük ediyor. Bu başarılı dönemden sonra Balıkesir Lisesi Müdürlüğü'ne getiriliyor. Balıkesir Lisesine de damgasını vurmaya başlıyor. Bilimsel laboratuvarlar ve yayın merkezleri tesis ediyor.

Elli yıl öncenin koşullarına karşın Türkiye'de ilk defa bir okul radyosu kuruyor. Bu radyo ile ilk kez "Hem Açık Öğretim" yaptırılıyor, hem de öğrencilerin genel durum ve tutumları hakkında ailelerine bilgiler veriliyor.

O zamana kadar ismi bilinmeyen bir lise olan Balıkesir Lisesi Türkiye çapında üne kavuşuyor.

Tüm bunlar onun bir kültür ve uygarlık misyoneri olarak kişisel girişimleri ve yaratıcılığı ile gerçekleştiriliyor.

Bugün Hilmi Ziya APAK 90 yaşında, yaşayan bir efsane olarak İzmir'de ikamet ediyor. Karşıyaka Belediyesi bir sokağa onun adını veriyor. Bugün başta Kenan EVREN olmak üzere valiler, müsteşarlar, büyükelçiler, kültür ve bilim adamları ve her alanda yetişmiş eski öğrencileri her yıl Balıkesir ve İzmir'e gelip onun anısına bir şükran günün düzenliyor. Onu baş tacı edip elini öpüyorlar. Bu kadirşinaslık çok az kişiye nasip oluyor. Ne yazık ki bugün Hilmi Ziya APAK gibilerin nesli tükeniyor.

Onunla kanbağı içinde olmamız en büyük onur ve gururumuz oluyor.

(Gözcü Gazetesi : 21.05.2000)

ARTIK LAF DEĞİL, İŞ YAPALIM

E. Ahmet ÖZDEM*

Merhabalar.

1969 yılında Ağın'ın Bademli Köyü'nde doğdum. Doğduğum köyde ilk okulu. Elazığ'da orta okulu ve lise'yi de bir yıl okudum ve maalesef devam edemedim. Sonrası malum, bizden önceki nesil gibi büyük şehir'e göç.

Saygıdeğer hemşehrilerim, Ağın sevdası işte buradan başlıyor. Hepimizin hikayesi aşağı yukarı aynıdır. Herkesin ortak tek noktası da Ağın değil mi? Öyle, ise dünü bırakıp yarına bakmamız lazım. Güzel ilçemizde yaşayan insanımızın yaş ortalaması 50 veya 60 olmuş, gençler ve hala kendini genç hissedendenler ise hayatın gerek güzelliğini, gerekse zorluğunu gurbette yaşıyor.

Peki Ağın için ne yapıyoruz?

Bu soruyu önce kendime soruyorum. (İnanın hiçbir şey) çünkü bir elin nesi, iki elin sesi var atasözü aklıma geliyor. Kendimizi kandırmayalım ve gerçeklerle yüzleşelim. Bir araya gelip birbirimizle tanışalım, tanımadıklarımızla tanışalım, kaynaşalım ve herşeyden önemlisi kimse hakkında ön yargılı olmayalım, hoşgörülü olalım. Ama tüm bunları yaparken de samimi olalım.

Ağınlı, köylü, okumuş, cahil hatta sağcı, solcu ayrımı yapmanın geçmişten beri bizleri ne kadar da boş yere oyaladığını görmemizin zamanı geldi ve geçiyor. Kaybedilenler ise hepimizin tek ortak yanı olan Ağın'ımıza ve Ağın'da yaşayanlara olmuyor mu?

Tüm bunlara rağmen şunu da belirtmek isterim. Ağın'ının mert, dürüst, onurlu, aydın, vatan sevgisi ile dolu. Atatürk ilkelerine bağlı, Cumhuriyetimizin değişmez birer bekçisi olduğunu da herkes bilir. Güzel olan da her kesim Ağın'ının bu gururu haklı olarak yaşaması ve yaşatmasıdır.

Büyük şehirlerde yaşayan Ağınlıların bir araya gelip kendi kültürlerini yaşatmak istemeleri için kurulan derneklerimizin tüm kurucularına bir kez daha teşekkür ediyorum. Asıl amacı Ağınlılarla bir arada olmak olan bu derneklerdeki Ağınlılar nerede? Ankara derneğimiz bir eşya piyngosu düzenledi, nedeni çok açık, yıllardan beri yapılmayana yapmak için, bir dernek yeri almak için. Bu biletler basıldıktan sonra bir ay içinde tükenmeli idi. Ama maalesef istenilen satış olmadığından, yönetim haklı olarak süreyi uzattı. Elazığ'daki Ağın Derneği bir Lokal açtı şimdi kapatmayı dü-

şünüyor. Masrafları karşılayamadığı için haklı olarak. İstanbul Derneği bir gece yaptı, hem dayanışma, hem tanıtma, hem de Derneğin yerini büyültmek için, ama nerde, değil yeri büyültmek ancak masrafları çıkarttı.

Sakın kimse yanlış anlamasın, hiç bir Ağın'lıyı suçladığımı düşünmeyin. Gerçek şu, okumuşu çok, fakat işadami az olan bir topluluğun yapacakları bu kadar olur.

Öncelikle bizler, damla damla da olsa karınca misali bu derneklere birşeyler taşımamız. Seçilmiş olan Dernek Yönetim Kurullarına herkes maddi olarak gücü ölçüsünde, fakat manevi olarak, sonsuz ve samimi destek vermeli diye düşünüyorum.

Buradan yola çıkarak, kendini Ağın'lı olmanın haklı gururunu yaşayan herkese bir çağrıda bulunmak istiyorum. Şartlarımızı biraz zorlayalım ve bu sene Ağustosun 20'sinde Ağın'da buluşalım, orada o güzelim ilçemizi ve köylerini dolduralım, derneklerimizin yönetim kurulları ile ilçemizin yöneticileri ve halkı ile, kim neyi ne kadar yapar ise o görevi üstlensin, gerek şahıslar olarak, gerekse dernekler olarak. Güzel Ağın'ın, Türkiyemizin örnek alınacak bir ilçesi olduğunu göreceğiz. Geçmişte övündüğümüz tek şey, okur yazar oranının yüksek oluşu idi, şimdi o da doğal olarak bitti sanırım.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin yayınlanmasında ilk günden beri emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum. Hiç kimse mükemmel değildir. Mutlaka eksikleri ve yanlışları vardır. Fakat yıllardan beri bana göre bu dergiyi çıkartmak, ayakta tutmak, Ağın ve Ağınlı adına mükemmeldir. Ağın'lı olan herkesin bu dergiye abone olup sahip çıkması gerekiyor.

Farklı ortamlarda karşılaştığım Ağın'lı genç arkadaşlarımda gördüğüm çok güzel şeyler var. Ağın'ı tanımıyorlar veya Ağın'a birkaç günlüğüne gidip sıkılıp döndüklerini ifade ediyorlar. Bir yandan ise, sizlere nasıl yardımcı oluruz diye soruyorlar. Sohbet ilerleyince ortaya çıkan fikirlerin o kadar güzel, yapılan eleştirilerin, o kadar yerinde ve yapıcı olduğunu görüyorum. Ulu önder Atatürk gençlere güvenmiş, Cumhuriyeti emanet etmiş.

Değerli büyüklerim, sizler de gençlere güvenin, hem Cumhuriyeti, hem de Ağın'ı emanet edin, korkmayın, onlar sizin çocuklarınız. Saygılarımla.

* Sayın E. Ahmet ÖZDEM, İstanbul-Ağın Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkanı'dır.

PAKİZE ABLA'YA AĞIT

İsmail N. BEYDEMİR

Yirmibirinci yüz yıl, acılıklar getirdi,
Ülkemize hor baktı, çok canları bitirdi.

Büyük kaygım, Ağın'dan BİNYAZAR'ı kopardı,
Anasını yok edip, büyük acılar sardı.

Bu Pakize teyzemiz, Ağın'ın kökeniydi,
Hepimizi üzerek, gül kefenini giydi.

Öyle güne geldik ki; eski Ağın kalmadı,
Kökeni hep kurudu, gövde besin almadı.

İkinci büyük acı, BİNYAZAR'ı kararttı,
Birincisi eşiydi, gül benzini sararttı.

Sanıyorum BİNYAZAR, artık Ağın'a gelmez,
Ağın'a çeken ana, gelmediğini bilmez.

Dilerim ki bu kaygım, yanlış, çıka, öğünem,
BİNYAZAR gelmez ise Hekâmatta döğünem.

Hasan Abi tek kaldı, DULGIZ gilin soyundan,
Elbette kurtuluş yok, ölüm denen oyundan.

ERKAL'ım anasının, ölürlen yanındaymış,
Uçakla taşıyarak, O'nu Ağın'a koymuş.

Güzel bir davranış bu, Ağın'a getirilmek,
ERSAN'ı mutlandırır; "Anam Ağın'da" demek.

Sizlere şunu derim; ACINIZ BUNCA KALA,
HEPİNİZ DİRİ OLUN, ANA BOL RAHMET ALA

Ben BEYDEMİR üzgünüün, ölen parçamı alır,
Bu acılı gidişle, kupkuru bir ten kalır.

SAKIP BAYTAŞ'A AĞIT

İkibinli yılların, içine giren SAKIP,
Bu uğursuz yüzyılın, yüzünden oldu gayip.

Değerli sanatçıydı, düzenli çalışırdı.
Herşeyi bildim demez, boyuna alışırdı.

İşlerken hacatları, hiç yerlere atmazdı,
Herşeyi yerine kor, karmaşa yaratmazdı.

Ağın'da marangozluk, gelişmini yaptı,
Çok kazanmak amaçla, bu İstanbul'a saptı.

"Emekli olup, hemen geleceğim" demişti.
LALOĞLAN yoldaşımın, ölümüne gelmişti.

SAKIP, orda babanla, görüştünse selam de,
Laloğlan'ın sözleri, hiç unutmam dilimde.

Merteğini biçtiğin, babamuda gördün mü,
Yalnayak ayakların, yünden çorap ördün mü?

Deli Osman'a de ki; Kalplere zimba ura,
Dağlara hiç çıkmasın, sıcak yerde otura,

Hasip Baytaş amcaya, saygılarımı bildir,
Mustafa Abiye de, kötülükleri sildir.

Koçan İmamı amca, seni görüp sevinir,
Değerli varlığıyla, O her zaman öğünür.

Senin bu olayına, bilirsin, üzülürüm,
Ölen yakın dostların, derdiyle büzülürüm.

Seni anımsayarak, andıkça ağlıyorum,
Eyice yalnız kalıp, gönlümü dağlıyorum.

Ben BEYDEMİR saratla, sana rahmet elerim,
Kalan yakınlarına, başsağlığı dilerim.

Malatya, 12 Nisan 2000

ATATÜRK'Ü ANLAMAK VE ANLATMAK

Osman Sulhi AKSU

Atatürk'ü anlatmak, onu yaşamak demektir. Onu yaşayan ancak onu anlatabilir. Onu yaşamak demek onu tanımaktır. Onu tanımak için onunla olmak gerekir. Ben kendimi bildim bileli onunla beraberim. Bazı kimseleri de bu beraberliğimize ortak yaptım. İşte bunlardan bizzat yaşamış olduğum birkaç örnek:

"Kim ne derse, ne yaparsa yapsın bu nesil ATATÜRK neslidir" Levent Kız Meslek lisesinde psikoloji ve sosyoloji derslerinin öğretmenliğini yaptığım bir sırada cereyan eden bir olayı buraya aktarmak istiyorum. Ben bu öğrencilerimin morallerini daima yüksek tutmayı amaçladım. Zira biliyordum ki bu çocuklardan çoğu, belki de hiçbir yüksek tahsillerini yapamayacaklar. Eğitim düzeyi ona göre tasarlanmış. İyi bir ev hanımı, iyi bir anne olmaları amaçlanmış. Derslerimde onların bu duygularına hitap ederek onları hayata hazırlamaya özen gösterdim. Derse başlarken, günün sosyal ya da ekonomik durumu ile ilgili bir olayı fıkralaştırarak onlara yansıtır veya mizahi bir yanını bularak onlarla günümüzün sevimli ve sevinçli geçmesini sağlamak istedim.

Bir gün derse girdiğimde, kızların yüzlerinin asık ve ağlamaklı olduklarını gördüm. Sınıf başkanına durumu sorduğumda, kızlardan birisinin, babası tarafından, tanımadığı bir kimse ile evlendirilmek istendiği söylendi. En doğru haberi kendisinden alacağım için, bahse konu olan öğrencim Sibel'e ayağa kalkmasını ve konuyu açıklığa kavuşturmasını istedim. Dersimiz sosyoloji, konu başlığımız da aile idi. Babasının bu adama borcu olduğunu, adamın yaşlı ve çirkin olduğunu ve bu adamla asla evlenmek istemediğini ağlamaklı bir sesle anlatırken, arka sıralardan bir el kalkarak söz istedi: "Biz Atatürk çocuklarıyız. Burada sızlanacağımıza onun sözlerine kulak verelim. Vicdanı hür, düşüncesi hür, baskıdan uzak bir nesiliz, bunu unutmayalım." dedi. Yine de ben babasının adresini alarak telefonla görüştüm ve okula çağırdım. Aynı görüşte olduğunu, işin içinde bir yanlışlık olduğunu

ve Atatürk ilkelerinin ışığı altında yetişmiş bu gençlerin evlilik hususunda da vicdanları hür olarak yaşamlarını düzenlemeleri gerektiğini söyledi ve bunu bir öğrenci velisi olarak sınıfta da tekrarlamasını sağlamıştım.

Aradan yıllar geçmişti. Bir kiralık ev bulmak amacı ile emlakçıya uğradığım zaman, emlakçının, benim Kız Meslek Lisesi'ndeki öğrencim Sibel olduğunu gördüm. Çalışma masasının arkasında çok güzel bir şekilde çerçevelenmiş Atatürk portresine baktım. Öğrencimle göz göze geldik. Gözleri pırıl pırıldı. Saygı ile selamladı ve Atatürk'ü göstererek: "Hocam, çalışma ve yaşam motivasyonum ATATÜRK olmuştur" dedi.

CUMHURİYETİN ONUNCU YILINI YAŞAMAK COŞKUSU

Onuncu yılı yaşama ve o coşku selinin içinde ve coşkuların en güzelini, bedeninin ve ruhunun en ücra yerinde hissederek yaşamak bir ömre bedeldi. O coşkunun içinde bulunmak demek, sevince hasret olan bütün duyguların; kalbinde, kafanda, damarlarında sarsıla sarsıla duymak ve kendinden geçmektir.

Yıl 1933 Cumhuriyetin ve hür olmanın nimetini tatmış olan herkes, onuncu yıl coşkusuna katkıda bulunabilme çırpınıları içindedir. Evlerin ön cepheleri hatta bazılarında içleri, insanlarımız, mali güçlerine göre boya badana yapıyor veya yeniliyor. Hakim renk, beyaz ve kırmızı. Genelde kapılar ve perçere pervazları kırmızı ve duvarlar da beyaza boyanıyor. Tüm cadde ve sokaklar kırmızı beyaz. Kapı üzerlerine kırmızı beyaz ayyıldız çizilip ortasına elektrik lambası takılıyor. Elektrik olmayan semtlerde gemici feneri ya da mum fenerleri asılıyor. Ayrıca, kapıların üstleri, etrafı, renkli krapon kağıtları ile süsleniyor, şekillendiriliyor.

Her pencerede Gazi Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa ve Mareşal Fevzi Çamık'ın taşbasma resimleri

kesinlikle yer alıyor. Bekçi baba, kalın sopasını yere, bazen duvara bazen de kapılara vura vura cadde cadde ve sokak sokak dolaşıyor ve boyacı, badanacı ve resimleri temin edemeyenlere yardımcı olma çabası içinde çırpınıyor. Peşinde mahallenin çtocukları, bir velvele, telaş ve şamata içinde, o tarafa bu tarafa koşuyorlar, sevinç çığlıkları atıyor ve onu bu çabasında yalnız bırakmıyorlardı.

Ben de o şamata kafilesine dahildim ve Sarıyer Büyükdere’de gözünü Cumhuriyetle açan ben, bu yıl onuncu yaşına basmıştım. Kumpapı’daki Kadırga 3. İlkokulda Cumhuriyet ve Gazi Mustafa Kemal’i çoktan tanımıştım. Okula başladığım yıl yeni Türk harfleri ile öğrenim ve telaşlı bir çaba içerisinde, Mustafa Kemali ve cumhuriyeti tanıtmaya ve bizlere daha çok çalışma hevesi aşılayan gerçek harf devriminin kahramanları idiler.

Okulumuzun her yanı “Cumhuriyet ebediyen Türklükle yaşayacak -Cumhuriyet bizim vazgeçilmez prensibimizdir- Ülkümüz Cumhuriyettir -Cumhuriyet ve Mustafa Kemal’in Cumhuriyeti. Biz kurduk, siz ilelebed yaşatacaksınız. Cumhuriyet demek hürriyet demektir. O tarihte dilden düşmeyen bir de fıkra vardı. ‘Mareşal Fevzi Çamık, askeri bir bölüğü teftişı sırasında Mehmetçiğe sorar; “Vatan nedir?” Anadolu’nun bu saf, vatan sevgisi ile dolu olan Mehmetçik hemen cevap verir: “Anamdır kumandanım” Bunun üzerine aynı soruyu yanındaki ere sorar ve bu er de “Mehmedin anasıdır” diye cevap verince, O büyük kumandan “Vatan hepimizin anasıdır” diye karşılık verir. Yine bir teftiş sırasında komutan, Mehmetçiğe bu defa: “Cumhuriyet nedir?” diye sorar, o da “Babamdır” der. Çünkü babamın adı Cumhurdur komutanım diye ilave eder.

29 Ekim günü gelinceye kadar bu faaliyetler artan bir şevk ve hızla gelişti. 29 Ekim 1933 günü sabahın erken saatinden itibaren çoluk çocuk, yaşlı, genç herkes sokaklarda idik. Kızkardeşim bir gün evvel dünyaya gelmişti, babam görevde ve annem iki küçük kardeşimle loğusa olarak evde yalnızdı. “Osman, sa-kın beni yalnız bırakma, zaten sen zayıf nahifsin, bu kalabalıkta ezilirsin, sonra ben ne yaparım” diye beni

sokağa bırakmak istemiyordu. Kaçmayayım diye elbiselerimi ayakkabılarımı kilit altına almıştı.

Dışarda sokaktan geçen kalabalığın coşkulu sesleri ev içinde bile çın çın aksediyordu. Bu halde bir Cumhuriyet çocuğunun evde kalması zordu. Bir daha böyle coşkulu günler ne zaman olabilirdi.? Arka pencereyi açtım ve kendimi bir anda sokakta ve kalabalık içinde buldum. Üzerimde bir atlet fanila, ayağım-da kısacık bir don ve yalınayaktım. O kadar mutlu idim ki bunu, bugün bile anlatma imkanına sahip değilim. Yere basmıyor uçuyordum sanki. Gülhane Parkı girişinden Beyazıt Meydanı’na kadar geldik. Onuncu Yıl Marşı’nı zaten okulda öğrenmişim. Hiçbir marş beni onun nağmeleri ile Cumhuriyetle ve Mustafa Kemal ile özdeşleştirmede. Mutluluğun ne olduğunu o zaman anlamıştım. Kafile Şehzadebaşı’na doğru yönelirken evde yalnız kalan ve beni merak edeceğini bildiğim annem aklıma geldi. Ayaklarım eve doğru giderken başımı kafileden ayıramıyordum. O gece dışarı çıkamadım ve o geceki “şehrayine” katılamadım.

Okulumuz üç gün tatil edilmişti. Tatil bittikten sonra babaları ile havai fişek gösterilerine katılan arkadaşlarımın ballandıra ballandıra anlattıkları Beyazıt ve Sultanahmet’teki şenliklere katılamayışımın üzüntüsünü hala yaşarım. O günden beri kulaklarımda hala o coşkulu marşın nağmesini duyar gib olurum. Amma o günün nağmeleri daha içten daha duygulu daha coşkulu idi.

ONU GÖRMEK ŞEREF ve MUTLULUĞUNA ERİŞMİŞ BAHTİYARIM

Gazi dedi ki...

Yıl 1934, ilkokul dördüncü sınıftayım. Okula geldiğim birgün tüm arkadaşlarımın telaş, sevinç ve coşkulu çığlıkları ile karşılaştım. Zaten hergün bir coşku-lu haber ile karşılaşıyorduk. “Gazi dedi ki” Gazinin ne dediğini, öğretmenlerimizden evvel öğrenci arkadaşlarımızdan öğrenebiliyorduk. O tarihte yalnız hal-kevlerinde ve büyük kıraathanelerde radyo vardı. Ancak babam muhabereci olduğu için kulaklıklı radyo yapmıştı. Galen taşı madeninden yapılan bu radyo pilsiz olup tek kişi tarafından dinlenebilme özelliği

taşıyordu. Önemli gelişmeleri babamdan dinlerdim. Onun için babamın eve gelmesini sabırsızlıkla beklerdim.

Bir de “Köroğlu-Hacivat” gazetesi vardı. Öncele-ri sayfanın bir tarafı eski yazı bir yanı yeni yazı ile iki yaprak olarak çıkardı ve ön sahifede Karagözle Hacıvatin resimli “konuşmaları” yer alırdı. Burada en çok yer alan yazı “Gazi dedi ki” idi. Ancak bu gazete önceleri haftada bir gün çıkardı. O tarihte okuma-yazma oranı %5 olduğu için kahvelerde insanlarımız bu gazeteyi okuyanların etrafında toplanır, o günkü ahvali öğrenmeye çalışırdı.

O yıllarda dost, düşman birçok devletin başkanları ve kralları Mustafa Kemalî ziyarete geliyorlardı. Bunlardan birisi de İran Şehinşahı Rıza Şah Pehlevî idi. Atatürk, bu hükümdarın gelişine çok büyük önem vermişti. Onu, Türk Ordusu’nun Trakya manevralarını göstermeye götürüyordu. Bizler de onları yol boyunca teşvi etmek üzere okullular olarak yerimizi alıyorduk. Atatürk Yavuz zırhlısı ile Sarayburnuna gelecek ve Ertuğrul gemisi ile Gülhane parkında incek arabası ile Gülhane Parkı’nın içinden geçerek Sultanahmet yolunu takiben gideceklermiş. Bizim okula Gülhane Parkının girişı kısmı isabet etmişti. Tek sıralı dizildik. Bizlere kırmızı ve beyaz balonlar verdiler. Balonların üzerinde; kırmızı olanlardakinde “**yaşasın**”, beyaz olanlarda “**Cumhuriyet**” yazılı idi. Balonlar alkış yaparken uımasınlr diye parmaklarımızı bağlanmıştı.

Heyecanla Onun gelişini bekliyorduk. Bir ara atlı polisler geçti, heyecan daha da arttı, bir süre sonra da motorsikletli polisler geçti ve alkış sesleri dalgalanmaya başladı. Heyecan doruğa çıkmıştı, alkışlıyoruz ve parmaklarımızdaki balonlar hareleniyor ve hareketleniyor, bizlerden daha çok coşkunlaşıyorlardı. Onlar şimdi önümüzde idiler. Atatürk sağ tarafında Rıza Şah Pehlevî ve şoförün yanında ki yerde de Ordu kumandanı Fahrettin Paşa (Altay) yer almıştı. Rıza Şah Pehlevî iri yarı uzun boylu idi. Fahrettin Altay Paşa da ondan aşağı kalmayan bir boy ve gösterişe sahipti. Tam Gülhane Parkı çıkışında kafiile durdu. Bizim alkışlarımız son haddine gelmişti.

Bu arada öğretmenimiz çılgın gibi bize doğru koştu. Yere düşmüş olan bir balonu süratle aldı, yanım-

daki arkadaşım Osmana çıkıştı. Bu balonun üzerinde “Cumhuriyet” yazısı vardı. Öğretmenim, arkadaşımın kaşılarını çatarak “**Cumhuriyet, balon üzerinde de olsa onu asla yere düşürmeyeceksiniz**” dedi. Öğretmenim bunları söylerken üç metre kadar ileride açık fort otomobilinin içinde cumhuriyetin yaşam sevincinin haşmetinin bir heykeli gibi duran Gazi Mustafa Kemalî; sevgi, saygı ve hayranlıkla, hatta bunlardan da çok öte, seyretme şerefini, bahtiyarlığını, mutluluğunu yaşıyorduk. Ne mutlu bizlere, O’nu unutmamıza imkan var mı? Unutmadık ve yıllar hatta asırlar geçse de ne bizler ve ne de insanlık onu unutmaya- caktır.

O YAŞIYORDU ve NANKÖRLÜK EDENLERE DE DERSİNİ VERİYORDU

Yıl 1964, bir ilimizde Emniyet Müdürüyüm. Müdürlüğüm yanında Vali yardımcısı vekaletine de bakıyorum. Aynı zamanda lise felsefe öğretmeniyim ve Beden Terbiyesi Bölge Müdürü’yüm. Zaman zaman daire müdürlüklerini ve dernek başkanlıklarını hem ziyaret, hem de kontrol ediyorum. Bir dernek başkanlığını ziyaretimde o güne kadar gözümnden kaçmış olan bir şeyi dernek başkanına hatırlattım. “Sizin büronuzda Atatürk resmini göremedim; bir hafta sonra sizi tekrar ziyaretimde burada Atatürk ile teşerrüf etmek isterim” dedim. Dernek başkanı yaşlı idi, biraz da osmanlı bir yapısı vardı. “Mümkün olduğunca” dedi. Mümkün olmaması söz konusu değildi. Bir hafta sonra gittiğimde yine Atatürk resmi ile karşılaşmadım. Başkan resim tedarik edemediğinden yakındı. Bu sırada makam şoförlüğümü yapan Alaettin bana selam vererek kendisinin tedarik ettiğini ve izinle resmi asmak istediğini söyledi. Ben de başkana sordum: “Rızanız olur mu” o da “emir sizin.” dedi. Alaettin eline bir sandalye alıp başkanın koltuğunun arkasına geçerek önce çiviye çaktı, sonra Atatürk maskını yerleştirdi ve daha sonra da Ataya selamını ifa ederek dışarı çıktı. Ben de bir süre sonra oradan ayrıldım. Daireme gelir gelmez sekreterim; Atatürk’ün, Dernek Başkanı’nın kafasını kırdığını ve kendisinin hastahaneye kaldırıldığını söyledi. Alaettin’in yerleştirdiği alçıdan yapılmış mask Dernek Başkanı’nın başına düşmüş ve onu yaralamıştı.

(Devamı gelecek sayıda)

OLUR MU?

EĞER SENİ UNUTURSAM

Ahmet SAMUR

*İhın dibek daşı, ihın tutuni
Desek de üzüne bahan olur mu?
Ayrannu çorbayı sufraya gosah
İşdahnen bi gaşuh çalan olur mu?*

*Sahibi hani ki mallara baha
Ojahlar yihılmış, kim gele yaha
Genç yaşda gurbete getmişse ağa
Orda mezerini bulan olur mu?*

*Derelerin suyi çekilmiş getmiş
Değirmen daşında yosunnar bitmiş
Evümiün barhumun yollari yitmiş
Hele sor köyümi bilen olur mu?*

*Çeliği çomağı ne bilür çağa
Sahapsız bağlara girmiş tosbağa
Sen efendi oldun, ben ise ağa
Sarıgız guzlasa sağan olur mu?*

*Ekmeği, kuligi, saji ösgedim
Gaç yıl oldi ejep köve getmedim
Aluçi, ejüri bir yana bırah
Bibiyi emmiyi soran olur mu?*

*Çoh pişmanım deyip kövüme dönsen
Gurbetde yanmışım sılada sönsem
Dillerim dutulup gözüm örtirken
Ardımdan bir ağıt yahan olur mu?*

*Yanılıp da dost belleme
Eğer seni unutursam,
Onmaz yaramı elleme
Eğer seni unutursam*

*Ateş düşsün saçlarıma
karlar yağsın kaşlarıma
Zehir dolsun aşlarıma
Eğer seni unutursam.*

*Gözüm yaşı silmeyesin.
Namazıma durmayasın,
Mezar yerim bilmeyesin,
Eğer seni unutursam.*

*Ölürsem allar giyesin,
Düğün dernek gezinesin,
Vefasızdı o diyesin,
Eğer seni unutursam.*

*Mücrim gibi büzüleyim,
Bin süzekten süzüleyim,
Günah olup yazılayım,
Eğer seni unutursam.*

*Yılan gibi sürüneyim,
İt postuna bürüneyim,
Yataklarda çürüyeyim
Eğer seni unutursam.*

*İp bağlansın dillerime,
Bakılmasın ellerime,
Tekme insin bellerime,
Eğer seni unutursam.*

SOSYAL GÜVENLİK, SOSYAL ADALET

S. Selami TAŞBAŞI

Nedir sosyal güvenlik, sosyal adalet?

– Çalışanın emeğinin karşılığını almasıdır.

– Eşit şartlarda ve en iyi şekilde sağlık hizmetlerinden yararlanmaktır.

– Devletin sağladığı eğitim, öğretim gibi olanaklardan eşit şartlarda istifade etmektir.

– İnsanların en güçsüz dönemi olan emekliliğinde, kimselere muhtaç olmadan onuruna yakışır biçimde yaşamaktır.

– İşsizlik, aşızsızlık ve gelecek endişesi duymamaktır.

– Hayatı korkusuz yaşamaktır.

Sosyal güvenlik ve sosyal adalet uygulamalarından şikayetçiyiz.

– Vatandaş iş bulamıyor. İş olanlar günün birinde işsiz kalırım diye endişe ediyor. İşsizlik sigortası yok.

– Çalışan, emeğinin karşılığını alamıyor. Ailesini geçindiremiyor. Çoluğuna çocuğuna karşı mahçup oluyor.

Ücretler arasında adil olmayan büyük farklar var.

– Sağlık hizmetlerinden tam ve eşit biçimde istifade edilmiyor. Üç sağlık kurumunun üç ayrı uygulaması var. Bir kısım vatandaş bıkıracak haksız uygulamalar var.

– Emeklilerin aldıkları maaşlar arasında anormal farklılıklar var. Emeklilerin %80'i aldığı emekli maaşı ile geçinemiyor. Fukaralık sınırı altında, kalan ömrünü tamamlamaya çalışıyor.

Devletin başta gelen görevi vatandaşının sosyal güvenliğini sağlamaktır. Anayasaya uygun yasalar çıkarmak, çıkarılan yasaları ayrıcalık yapmadan eşit biçimde ve eşit şartlarda uygulamaktır.

Sosyal adaleti ve sosyal güvenliği, yaşamın ön şartı kabul eden anayasamız var.

Demokratik sistem içerisinde iktidarı ile, muhalefeti ile partilerimiz var.

Her partinin parti tüzüğünde sosyal adaleti ve sosyal güvenliği en iyi biçimde kendilerinin uygulayacağı yazılıdır.

İktidar olan partiler hükümet programlarına en çarpıcı sözlerle, sosyal adaleti, sosyal güvenliği ve fırsat eşitliğini en adil en eşit şekilde uygulayacaklarını yazarlar.

Sosyal güvenlik bakanları ilk söylemlerinde, üç sosyal güvenlik kurumunun bir çatı altında toplanacağını, bu güne kadar yaşanan ayrıcalıkların kaldırılacağını, haksızlıkların ve mağduriyetlerin giderileceğini müjdeler!

Bizler vatandaş olarak, her dönem, bu senaryoları yeniden okur, bile bile bu filmleri yeniden seyrediyoruz.

Elli yıldır, belki bunlar sözlerinde durur umudu ile bizleri temsil edenlerin lütuflarını bekleriz.

Ne yazık ki yazılanlar, söylenenler kitapçıklarda, programlarda, sözlerde kalır. Umutlarımız “bir sonrakine bahara”dır.

Sayın vekillerimiz, kendileri ile ilgili olan sosyal güvenlik yasalarını gecenin geç saatlerinde de olsa yarım saat içerisinde meclisten geçirirler.

Vatandaşına 100 milyon lira emekli maaşını çok gören vekillerimiz, kendileri için BİR MİLYARI az bulup, daha fazlasını hak sayarlar. Tüm sağlık kuruluşlarından azami derecede faydalandıkları yetmiyor gibi gribal tedavileri için Amerika'lara giderler.

Vatandaşın çektiği bunca çileyi umursamazlar. Bunca haksızlığı içlerine sindiren sayın vekillerimizden, sosyal adalet ve sosyal güvenlik istemenin safça bir talep olduğunu biliyoruz. Bilmesine biliyoruz ama başka bir dilek kapımız yok.

Ne yazık ki yasama yetkisi onlarda...

ULUSAL BİLİNÇ VE UZLAŞI KÜLTÜRÜ

Mehmet ORHAN

Ulusal bilinç ve uzlaşi kültürü, milletlerin yaşamında önemli yer tutarlar. Aslında, toplumları **millet bütünlüğüne yücelten** de, hür yaşatan da bu öğelerdir. Bu iki öğenin güçlenip sürekliliğini koruması, milletin varlığını da sürekli kılar.

Millet bütünlüğünü oluşturan toplumlarda **ULUSUAL BİLİNÇ**, ülke halkının duyguda, düşüncede ve dayanışmada ulaştıkları **uyum ortamında** güç kazanır. Milletlerarası ilişkiler ve bağlantılar da, ulusal bilincin yerleşip güçlenmesinde, önemli etkenlerden biri olarak yerini alır.

Milletlerarası ilişkiler, savaş halinden, dostluk ve değişik konuları kapsayan bağlantılara değin, çeşitli alanlara yayılır. Toplamların **uygarlık düzeyi** yükseldikçe, dostluk ilişkileri de güç kazanır. Dostluk ilişkileri, bazen sosyal, ekonomik ve siyasal hayatın her kesiminde ve her aşamada kendini gösterir. Böylece, bireyler de daha iyi koşullar ve sağlıklı bir ortam içinde yaşamlarını sürdürür, ileriye dönük yeni **iyileştirme önlemleri** alırlar. Ulusal bilinç de, insan-cıl tutum ve davranışların, yakınlaşan iki ayrı toplu arasındaki yaygınlığı ve sürekliliği oranında **evrensel kimlik** kazanır.

Bu oluşumlar, bir anlamda **ulusal duygu ve bilincin**, uygarlık düzeyi ile birlikte dengeli olarak değişip gelişmesidir. Çünkü, artık ulusal bilincin içinde, toplumlar arası sıcak ilişkilerle yapıcı öğeler egemen olmaya başlamıştır. Burada, asıl amaç, insanlığa yıkımdan başka bir şey getirmeyen çatışmaları önlemek, **barışı koruyarak bireylerin yaşamını huzurlu kılmaktır**. Bu oluşum, aynı zamanda uygarlığın gelişmesine de katkı sağlar.

Geride bıraktığımız yirminci yüzyıl içinde dünyamız, iki büyük savaşın getirdiği yıkımı onarmak için büyük emek harcadı, büyük yoksunluk ve acı çekti. Bu savaşlar, bütün **insanlık alemine** yıkımdan ve acıdan başka bir şey getirmedi. Her yıkımın ardından, yaraları sarmaya çalışan **sağduyu**, bu kez daha güçlenerek ortaya çıktı: Başta **Birleşmiş Milletler Örgütü** olmak üzere, barışı korumaya yönelik faaliyet gösteren kuruluşlar, insan yaşamını olumsuz etkileyen engelleri ortadan kaldırmaya yöneldiler. Bu alanda başarılı adımlar atıldı. Bu başarı sayesinde, rahat bir nefes almaya başlayan dünyayı, yirminci yüzyılın ikinci yarısında insanoğlu, bilimde, teknikte ve yaşamı uygarlaştıran her alanda asla kimsenin hayal bile edemeyeceği bir hızla ileri götürdü.

Bütün bu atılımların özünde yatan şey, **barış ortamında sağlanan kaliteli eğitimidir**. Çağımızın en belirgin özelliği, iyi eğitim görerek yetişmiş olan **insan gücü**'nün toplum içindeki oranının yükselmesidir. Bu oranın yükselmesi sonucu, **değişik kültürlerden oluşan** toplumda **KÜLTÜR BİRLİĞİ** sağlanmaktadır. Buna **kültürlenme** diyen düşünürlerimiz de var. Böylece, uygarlığın gelişmesi de hızlandırılmış olmaktadır.

Uygarlığın gelişmesi, kolayca erişilebilecek bir gelişim, bir aşama değildir. Bu bağlamda, çağın gereklerine uymayan bir kısım **davranışlar**'la, öteden beri alışılarak uygulanmakta olan, ama yeni yaşanan çağda işlevini ve değerini yitiren **alışkanlıklar**'ın bırakılması ve onların yerine yenilerinin konulması zorunludur. Bu zo-

runluluk, beraberinde **güçlüğü** getiriyor. Çünkü, çocukluk çağından ya da uzun yıllardan bu yana süregelen davranışlarla, uzun bir süreden beri uygulanmakta olan alışkanlıklar, hele bunlar “doğru” diye benimsenen **boş inançlar**’la kökleşmiş ise, kolayca sökülüp atılamaz.

Uzun deneyimlerin sonucu olarak ortaya çıkan ve toplumca benimsenen atasözlerimiz hayatın bazı gerçeklerini ne güzel anlatır: “Alışmış kudurmuştan beterdir” atasözü de bunlardan biridir. Değerini yitiren **eski alışkanlıklar**’ın yerine yenilerini koymak için ne yapmalı? “**Yeni**” ye alışmak, yeni alışkanlıklarla davranışların nedenlerini kavramak, aynı zamanda bunların yararına inanmak için, toplum içinde **uzlaş** ortamının sağlanması, en sağlıklı bir yoldur.

Uzlaşmak, toplumu oluşturan bireylerin ve gurupların, aralarındaki düşünce, davranış ve çıkar ayrılığını **karşılıklı ödünlerle** ortadan kaldırarak uyuşturmak. Bu niteliğinden ötürü uyusmak, toplum hayatında, **uyum içinde yaşamaya alışmak** için sık sık karşılaşılan bir olgudur. Daha da ötesi, toplumu yücelten, uygarlığın gelişmesine katkı sağlayan bir yaşam biçimidir.

Uzlaş ortamının oluşmasında bazı dış etkenlerin de olumlu katkıları vardır. Bunlardan biri **kitle iletişim araçları**, diğeri de **sivil toplum örgütleri**’dir. Televizyon, radyo, sinema, tiyatro, gazete, dergi, kitap ve benzeri kitle iletişim araçlarının, özellikle son çeyrek yüzyılda, bireylerin yaşamına ve toplumsal hayatın akışına nedenli etki yaptıkları herkesçe bilinen bir gerçektir. Diğer yandan, son yıllarda, toplum içindeki etkinliği sürekli artmakta olan sivil toplum örgütlerinin de uzlaşda yararlı uğraşlar içine girdikleri izlenmektedir.

Uzlaş konusunda toplum hayatımıza yeni bir terim daha girdi: **Uzlaş Kültürü**. Bilindiği gibi

kültür, toplumsal yaşamın akışı içinde yaratılan ve o topluma, o ulusa, o uygarlığa **niteliklerini veren** bütün maddi ve manevi değerlerdir. Daha dar anlamda ise, bir toplumsal gruba özgü düşünce, davranış, konuşma, giyim - kuşam, zevk vb. şeylerin tümüne deniyor. Burjuvva kültürü, kırsal alan kültürü gibi.

Toplumsal gruplar arasında olduğu gibi, aynı toplum içindeki bireyler arasında da çeşitli görüş, düşünce, inanç ayrılıkları ya da zıtlasmalar meydana gelebilir. Durumun, toplumu huzursuz kılacak düzeye erişmesine meydan vermeden, farklılığın ve zıtlasmaların ortadan kaldırılarak uzlaşının sağlanması, **toplumu sağlıklı, bireyle-ri ise mutlu kılar**. Toplum içinde, **iki taraf** arasında oluşan engeli kaldırmada, yani uzlaşmayı etkili kılmada -ki taraflar bazen gruplardan oluşur, bazen de bireyler karşı karşıya gelirler- yukarıda sözünü ettiğimiz kitle iletişim araçları ile sivil toplum örgütlerinin veya toplum içinden çıkan özel grupların yardımları söz konusudur. İşte bu aşamada **uzlaş kültürü** en büyük gereksinim olarak ortaya çıkıyor.

Hangi koşulda, hangi ortamda olursa olsun, uzlaşmada en uygun sonuca ulaşabilmek için, toplumun her kesimi, bireylerin her biri, uzlaş kültürünün oluşumunda rol oynayan **sağduyu, hoşgörü, dayanışma, yasaların güvencesi altında olan kişi haklarına saygı ve uzlaşya açık kalple yatkın olma** gibi uygarlığın vazgeçilmez öğelerine yan çıkmak durumunda olmalıdır. Böyle bir ortamda girişilecek uzlaşda, üçüncü bir uyum sağlayacak şahsa ya da gruba gereksinim duymadan, taraflar kendi aralarında kolayca anlaşabileceklerdir.

Uzlaş kültürünün toplum hayatındaki yeri ve önemi, alınan başarılı sonuçlar uygarlığın gelişmesine yardımcı oldukça daha iyi anlaşılacaktır.

KÖYE GİDELİM

Mustafa ÖZDEM

*Bıktım bu şehrin gürültüsünden
Boğuldum başımda dönen sisinden
Bunaldım şu çarpık görüntüsünden
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Bahar gelmiş buram buram tütüyor
Dağlarında keklikleri ötüyor
Bu kadar hasretlik gayrı yetiyor
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Koyun kuzulamış nevruszlar açmış
Topraklar kabarmış dereler çoşmuş
Haşerat uyanmış herkes buluşmuş
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Karpuzlar kızarmış ecür sararmış
Boğa nişan düşmüş üzüm kararmış
Elma armut ceviz mişmiş de varmış
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Üzümler hevenkte asılı kaldı
Kışlıklar küplerde basılı kaldı
Kavurmalıklar tek tek kesil kaldı
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Kozluğun çayında bir balık tutak
Soğuk su başında iki tek atak
Serin gölgelerde uzanıp yatak
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

*Bu güzel hayaller bir bir uçmadan
Ömrümüz gurbette gelip geçmeden
Ecel şerbetini burda içmeden
Toplanın dostlarım köye gidelim.*

20 Şubat 2000

Altmış Yıl Önceki Ağın:

HALKODASI

BİR KÖYDE BOŞ VAKİT NASIL GEÇER?

Kemal Zeki GENCOSMAN

Bir Anadolu köyünde vakit nasıl geçirilir, bu herkeste gayet tabii bir meraktır. Bir köy ki, yılın yalnız bazı mevsimlerinde iş sahibidir. Artan zamanını nerede, ne ile, nasıl geçirir?

Köyde vakit eriten iki mühim yiyici vardır. Biri iş, öteki oyun, yalnız, yukarda sorduğum suali, Ağın nahiyesi üzerinde konuşurken iki çağa ayırmak zorundayım. İlk çağ bundan iki yıl önce bitmiştir. İkincisi, iki yıl önce başlamıştır.

Ben, bugün ilkinden bahsediyorum. Ziraatle ve meyvecilikle geçinen bir köydesiniz. Ekmek paramız tohum ve meyve yolunda gelir. Yazın ve kışın ekeriz. Mevsimlerinde döreriz. Peki ama, bir sürü vaktimiz artacaktır. Ekim ve biçim mevsimlerinin dışında, günümüzü nerede ve nasıl geçireceğimiz elbetteki mühim.

Ağın'ı daima mevzuumun tabanı sayarak konuşuyorum: Boş vakitler, o zaman Caminin önü denen meydana, kış günlerinde ise, kapısı her meydana açılan kahvede kâğıt, tavlâ ve domino oynayarak geçerci.

Halk, hayatından memnundu. Çünkü bu zamanlarında, yaptıklarından başka yapılacak bir iş bilmiyordu, öğrenmemiştir. Böylece uzun yıllar geçirdi. Tavlayı ilk zamanlar keyif için, sonraları çayına, daha sonraları parasına oynadı. Köy, bir aralık bu yoldan giderek kumara bile düştü. Ağın'ın geçkinleri, gençlerin bu gidişinden daima şikâyet ettiler. Uzaktakilere şöyle mektuplar yazdılar: "—Bu çocuklar, fena bir yol tuttular. Bütün işleri, güçleri oyuna kaldı. Hatta iş zamanı geldiği zamanlar bağa bağ devirmeye, tarlaya ekin ekmeye gitmiyorlar. Ne yapalım, bize akıl verin."

Bu mektupların sahiplerine belki muhtelif çareler sağlayan mektuplar gitti. Fakat hiç biri kâr etmedi. Sa-

mimiyetime inanmanızı rica ederim: 1939'da Ağın nahiyesinde açılan Halkodası bütün bir nahiye-yi kurtarmıştır.

Gençler okumayı zaten eskiden beri severlerdi. Fakat neylemeli ki, okuyacak şey ve okuyacak yer bulamamak sıkıntısında idiler. Halkodası bütün bunları halletti. Eskiden çayına ve parasına tavlâ ve domino oynanan büyük bir salon şimdi Halkodası'dır.

Bir köyde kurulan Halkodası'nı bilmem size tasvir edebilir miyim: Bir dereye doğru uzanmış şahnişirin farzediniz bunu. Oda şöyle süslenmiştir: Kanatlı kapıdan girince solunuzda bir camekan göreceksiniz. Bir köy kendi vasıtalarıyla ne kadar kitap bulabilmişse bu cemakana doldurmuştur. Bu bir köy kitap hanesidir.

Ortada büyük bir masa vardır. İki yanına sandalyeler sıralanmıştır. Bu masanın başında köy gençleri, köy kâmilleri, köy ihtiyarları toplantılar yapmakta, köy halkını alakalandıran kararlar almaktadırlar.

Sağ duvar hatıralara ayrılmıştır. Bir büyük levha üzerinde Atatürk'ün aziz hatıraları vardır. Köy, kendi vasıtalarıyla o büyük insanın ilk gününden son gününe kadar kâğıt üzerine aksetmiş hangi hatırasını bulmuşsa, bu levha üzerine sıralamıştır. Ve köşede bir büst...

... Bu Halkodası'nın yılda birkaç temsil verdiği ve Ağın gibi Anadolu'nun uzak ve sapa bir köyüne Molière'i ve Vefik Paşa'yı iyi tanıttıklarını biraz da övünerek söylemek borcumdur.

Halkodası, yerine o kadar ısınmış ve Ağın'lıyı kendine o kadar ısıtmıştır ki Cami'nin önü meydanına şimdi "Halkevi'nin önü" diyorlar.

(Memleket İçinden - Fırat Boylarında Onbeş Gün-
Ulus Gazetesi 18 Ocak 1942)

AKPINAR MAHALLESİ (ANDİRİ)

Konumu: Akpınar Mahallesi Ağın'ın mahallelerinden biridir. 1990 yılında nüfusu 243 iken 1997 nüfus sayımında 141'e düşmüş olup hane sayısı 135'tir. Akpınar mahallesi yukarı, orta, aşağı olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Andiri köyü olduğu dönemde Yukarı Mahalle, Orta Mahalle, Aşağı Mahalle olarak anılmaktaydı.

Ağın ilçe Merkez'inin 2 km. batısında Andiri Deresi'nin vadi ve bağlantıları boyunca kurulmuş bir yerleşim birimidir.

Akpınar Mahallesi'nin batısında Yenipayan (Hastek), Salkımlı (Venk), kuzeyinde Başpınar (Ekirek), Beyelması (Hozakpur) güneyinde Balıcılar (Apuşma) doğusunda Uzungil Mahallesi bulunmaktadır.

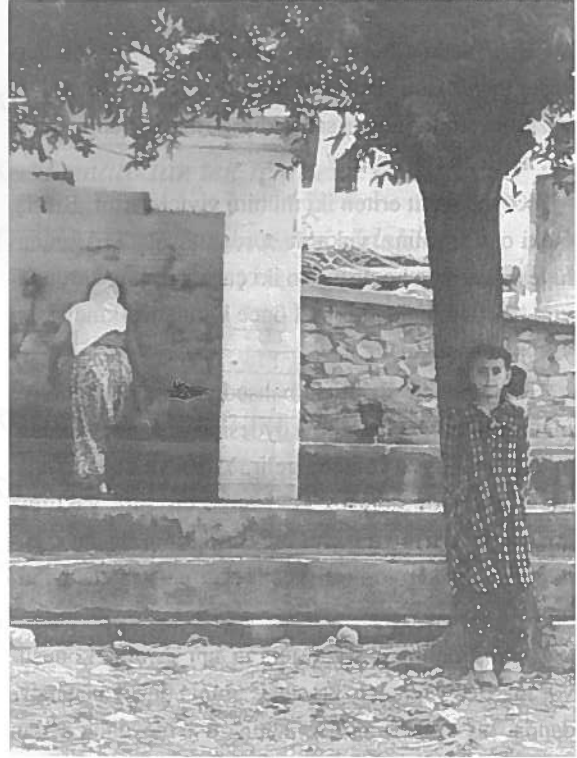
Keban Barajı gölü kotu (Denizden Yüksekliği) 845 metredir. Akpınar Aşağı Mahallesi 967-991 kotunda, Orta Mahalle 1000-1007 kotunda, yukarı mahalle de 1037 kotundadır. Akpınar Mahallesi, Keban Baraj Gölünden 122 ile 192 metre daha yüksekte olup Aşağı Mahalle, Orta Mahalle, Yukarı Mahalle 1000 m'lik bir mesafede aralıklarla kurulmuştur.

Her mahalle arası takriben 250 m. civarındadır.

Akpınar Mahallesi'nin güneyinde Osmanbaşı düzü, Aladağ, Aktepe, batısında Hop Tepesi, doğusunda, Aluşağı sırtları, kuzeyinde Posavut tepeleri mevcuttur. Bu dağ ve tepeler, Akpınar Mahallesinden 100 - 200 m. yüksekliktedir.

Akpınar mahallesinin bulunduğu bölge ağaçlarla kaplı olup, bağlar, bahçeler arasında hoş bir yerleşim yeridir.

Ağın-Akpınar mahallesi arasındaki asfalt kaplı yol kara yolları şebeke yoludur. Mahalle içi yollar beton ve asfalt kaplanmıştır. Mahallenin kanalizasyonu, elektrik ve şebeke suyu ve şehir hayatının gerekleri olan beyaz eşyaların birçoğu mevcut olup, güneş enerjili evler oldukça fazladır.

Akpınar Çeşmesi

Akpınar evleri o bölgenin bitişik nizamına göre yapılmış ekserisi iki katlı evlerdir. Nüfusunun 8-10 katı yurt içi ve yurt dışındadır. Yaz mevsiminde bölge oldukça nüfus akımına uğramaktadır.

Tarihçe : Akpınar (Andiri)'in kuruluş tarihi kesin olarak bilinmiyor. Ancak konumu ve Ağın'daki arazileri besleyen su kaynakları ve dereler dikkate alındığında Ağın'nın kuruluş tarihine paralel olduğu kaçınılmazdır.

Ağın tarihi İ.Ö: 3 binli yıllara indiğine göre, bu bölgelerde yerleşimin 5000 yıllık bir geçmişi vardır. Akpı-

nar Mahallesi'nin bugünkü yapılanmasının birkaç yüz yıllık geçmişti olduğu şüphesizdir.

Coğrafi Durum : Akpınar, Ağın'ın toprakları en geniş mahallelerinden biridir. Dere kenarı ve mahallenin düzlük arazilerinin bir kısmı sulu tarım yapılabilecek konumdadır. Geri kalan araziler susuz olup makine ile tarım yapılabilecek kesimler mevcuttur.

Yerleşim yerlerinin yakınlarında özellikle sulak arazi olarak bilinen Orta Paharlar, Gedikler, Dere Bağları, Gözü'nün Başı, Gaynarcalar, Kepirler, Harap Bağlar, Göl Önleri, Öte Çayırar, Kapı Önleri, Dar Yolaklar, Dam Altları, Aşağı Yazılar, Çiğlikler, Gayibiler, Harslar, Ağın Yerleri, Ağpahar, Miradoğlu, Kadın'nın Suyu vb. adlarla anılan yerlerde meyve bahçeleri, üzüm bağları ile bahçe tarımına elverişli araziler bulunmaktadır.

Ağın ve çeresinde yetiştirilen meyve, sebzelerin büyük kısmı Akpınar'da da yetiştirilmekte olup "Andiri Kavunu" olarak ün yapmış kokulu bir cins kavunun da az da olsa üretimine devam edilmektedir.

Akpınar çevresinde üzüm bağları, meyve, sebze, nar, ceviz, badem, üretimleri oldukça gelişmiştir. Kırsal kesimde tarımsal üretim yapılmaktadır. Pazarlama imkanı olmadığından üretim boyutu küçük tutulmaktadır.

Akpınar Dereleri : Akpınar Deresi, Çatağın Deresi, Gayibinin Deresi, İncirliğin Deresi, Karayazıların Deresi, Ömer Ağanın Deresi, Çahmahoğlunun Deresi vb. olmak üzere dereleri mevcuttur.

Akpınar Kaynak Suları : Akpahar suyu, Muradoğlu suyu, Gayibin Suyu, Kadın'nın Suyu, Aşağı Andiri Çeşmesi, Büyük ve Küçük Cığık,

Orta mahalle büyük çeşmesi, yukarı mahalle ortapar çeşmesi, Gedik çeşmesi, Sülemyan Gökalp, Hüseyin Güzel, Latif Baltacı, Türkmen Duran, Esmer Kırış tarafından kendi mülklerinde kullanılmak üzere sular çıkarılmıştır.

Gedik Çeşmesi, karların erimesinden sonra ilkbaharda coşkun akar, mayıs sonlarında normal seyrine döner, sulamada kullanılır.

İnsan emeği ile çıkarılmış olan suların dışında tabii kaynaklar vardır. Bu kaynakların çıktığı yerlerdeki arsa sahipleri tarafından dut ağacı, zerdali, söğüt ağacı, ka-

vak gibi ağaçlar dikilmiş, hayrat olarak umumun istifadesine sunulmuştur.

Yukarı Mahallenin Orta Pahar, Orta Mahallenin Büyük Çeşmesi, Aşağı Mahallenin Büyük Çeşmesi elektrik gelinceye kadar köylüye buz dolabı vazifesi görmüştür.

Buzdolabı olarak kullanılan çeşmelerin önüne konulan kapaklı kaplar, gönlerce orada kalmasına rağmen hiçbir şekilde zarar görmemiştir.

Toplum Hayatı ve Ekonomik Durum : Akpınar Mahallesi, kış aylarında çok az kişinin yaşadığı, yaz mevsiminde kalabalıklaştığı bir yerleşim yeridir.

Mahalle yaşamı bağ, bahçe ile uğraşmak, belirli zamanlarda Ağın merkezine gitmek şeklinde kabul edilebilir. Aileler arası yardımlaşma herkesin imkanı ve gücü oranında yapılabilmektedir.

Mahallelerimizdeki Ailelerin Bir Kısımının İsimleri Şunlardır:

Aşağı Mahalle : Agagil, Başıbozıkgil, Bozıkgil, Bakkalgil, Bekirağagil, Ejdergil, Etemefendiğil, Gülağagil, Hocagil, Hafızogullarıgil, Hasanağagil, Hacıismailgil, Hasançavuşgil, Karahasangil, kösegil, Kelogil, Kambergil, Karafilgil, Karaahmetgil, Leventgil, Lömengil, Musagil (Osmangil), Molladavutgil, Mollagil, Ömerkavasgil, Odacıgil, Paşikliğil, Sağırgil, Selihgil, Sofigil, Yakupgil, Yasemigil, Zahikgil.

Orta Mahalle : Arnatvutgil, Baltacıgil, Emişgil, Fevzigil, Ferhatçavuşgil, Gapugrangil, Hüyükgil, Hastagil, Hasanpaşagil, Hesesgil, Kasıngil, Kesukgil, Hacıahmetgil, Mavuşgil, Hocagil.

Yukarı Mahalle : Gülefindigil, İdrisgil, Millaahmetgil, Muhtargil, Güldenogullarıgil, Günergiller.

Sosyal Etkinlikler : Ağın 1954 yılında ilçe olunca Andiri köyü, Akpınar olarak Ağın ilçesinin mahallesi olmuştur. 1993 yılında Aşağı Akpınar Mahallesi Kalkındırma ve Güzelleştirme Derneği adında bir dernek kurulmuştur. Bu dernek mahallenin düzenlenmesi, yolların yapımı ve mezarlığın etrafının çevrilmesi işlemlerinin yapılması ve yaptırılmasında yardımcı olmuştur.

Dernekte başkan olarak emeği geçenler; M. Ramiz Karadağ ve Turgut Turak ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür ediyor, çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Köyün gelişmesinde birlik ve beraberliğin oluşmasında Akpınar Mahallesi muhtarlarının büyük emeği geçmiştir.

Hocagil'in Nazmi, Asım Özdil, Ahmet Erdoğan, Hüseyin Demir, Yaşar Yılmaz, Necdet Karaman, Mehmet Türkmen. Bunlardan ebediyete intikal edenlere rahmet, yaşayanlara sağlık, vazifede olanlara başarı diliyoruz.

Eğitim, Öğretim, Kültür Hayatı : Akpınar Ağın'a çok yakın olduğu için öğrenciler uzun süre Ağın ilk okulunda öğrenim görmüşlerdir. 1930 yıllarında Aluşağı mahallesinden öğretmen Ahmet Tuncer Akpınar'da öğretmenlik yapmış ve "Andiri Öğretmeni" diye anılmaya başlanmıştır.

Akpınar ilkokulunda görev yapan tüm öğretmenleri ve bu arada **Nuri Karadağ, Halim Dincer, Müfide Tuncer, İbrahim Başer, Mehmet Serttaş ve Naci Emiroğlu'nu** ve diğer emeği geçenleri minnetle anıyoruz.

Söz konusu yıllarda öğrencileri barındırmaya yeterli olmayan okul binası, şimdilerde öğrenci yokluğundan metruk hale gelmiş olup, başka amaçlar için kullanılmaktadır.

Akpınar Cumhuriyet İlk Okulu'nun açılmasıyla, yörede okul çağına gelmiş tüm kız ve erkek çocuklar bu hizmetten yararlanmış, okulu bitirenlerin büyük bir kısmı yatılı üst okullara gitme olanağı bulabilmişlerdir. Ağın Orta Okulu'nun da devreye girmesiyle, okuma arzusuyla tutuşan gençlerin önü açılmıştır.

Gerek yerel koşullardan yararlanma olanağı bulamayıp da Arapkir, Elazığ ve Malatya gibi büyük merkezlerde orta öğrenimini tamamlama durumunda olan, gerekse Ağın Orta Okulu ve Lisesi'nin hizmete girmesiyle bu kurumlardan istifade edebilen genç nüfus, öğrenimini veya mesleğini sürdürmek amacıyla bölgeyi terk etmek zorunda kalmışlardır.

Yöremizdeki olumsuz koşulları zorlayarak yüksek öğrenimini tamamlayan, branşlarında kariyer yapan hemşehrilerimizin yanında, Silahlı Kuvvetler dahil olmak üzere çeşitli hizmet sınıflarında (Genel İdare, Hukuk, Sağlık, Maliye, Teknik, Emniyet Hizmetleri v.s.) çok sayıda üst düzey subay ve bürokrat yetişmiştir.

Bunlar yurdun değişik yörelerinde görev yapmış ve yapmaktadır.

Akpınar Mahallesinden Yetişenler : Mahalleden yetişenler ilk önce öğretmenler ve din adamlarıdır. **Köy Enstitülerinden yetişen öğretmenlerin başlıcaları** Ahmet Deviren, Nuri Karadağ, Halim Dincer, Zeki Hafizoğulları, Hamit Erdoğan, vb. öğretmenlerdir.

Din adamları : Müftü Mustafa Demir, Hilmi Korkmaz, Cemil Yılmaz, Mehmet Karadağ, Ahmet Özer, Hüseyin Türkmen, Mustafa Yavuz, Topuz Hoca, vb. hocalarımızdır.

Akpınar'da sanat, zanaat ve becerileri ile tanınmış kişiler:

Demirci: Ahmet Demir.

Dabakçı: Rıza Hafizoğulları.

Yemenici: Ahmet Erdoğan Gülağa Deviren, Salim Gültekin, Hasan Turgut, Ekrem Fırat.

Duvarcı : Sıtkı Karaman, Gülefendi Karaman, Recep Ağın, Mustafa Ağın, Muharrem Gökalp, Mustafa Güzel, Nurettin Türkmen.

Marangoz : Nevzat Karaman, Mehmet Karaman, Mehmet Türkmen, Halim Baltacı, Mustafa Yavuz,

Sünnetçi : Halil Dayı

Andiri'de Üniversiteyi İlk Bitirenler :

Orman Yüksek Mühendisi Ferit Özdil, Deniz Yarbayı Mustafa Kırış, Deniz Albay İsmet Çakmak, Veteriner Yarbay Naim Uzunoglu, Albay Mehmet Çavuşoğlu, vb.

Akpınar Mahallesinden yetişip tahsil yapan veya kendi çabaları ile belirli yerlere gelen yüzlerce yetişmiş kimseler ve onların çocukları vardır.

Bunları tek tek saymak mümkün değildir. Bunları başarılı ve örnek olmalarından dolayı kutluyoruz.

Not : Bu yazımızda adları geçen tüm saygın kişileri ve adları geçmeyipte kökeni Akpınar (Andiri) olan herkesi ve hemşehrilerimizi saygı ve şükranla anıyor, aralarında hayata veda etmiş olanlara Tanrıdan rahmet diliyoruz.

Resimlerin temininde ve birtakım bilgi oluşturulmasında emeği geçen **Mustafa DEVİREN, M. Ramiz KARADAĞ, Şinasi KARAMAN ve Musa DEVİREN'e** teşekkür ediyoruz.

Derneklerimiz:

İZMİR'DEKİ AĞINLILAR

Şükrü GENCER

Çeşitli nedenlerle düşmüşüz gurbet ele. Kopmuşuz güzel Ağın'ımızdan. Hasret kalmışız ulu çınarın altında çay içmeye, sohbet etmeye. Ama yaşam bu, sürdürüyoruz yaşamımızı şu anda burada.

Ankara'da, İstanbul'da, Malatya ve Elazığ'da toplanmış Ağınlılar kurmuşlar derneklerini.. Ağınlı olmanın onurunu, gururunu taşıyarak. Taşımışlar Ağın'ın kültürünü, örfünü, adetini, töre ve geleneğini o yörelere.

İzmir'de de çeşitli dönemlerde dernekleşme çalışmaları başlatılmış, çok dürüst bir girişim, ama hayata geçirilememiştir. Bunun yanında, bu sömürü düzeninden yararlanıp hemşehrilerini sömürmek isteyen art niyetliler de çıkmış.

Geçen Şeker Bayramı'nda bayramlaşmak için bir araya gelen Ağınlılar, dernekleşmenin zorunluluğu gerçeğini bir gereksinim olarak dile getidiler ve yedi kişilik GEÇİCİ YÖNETİM KURULU olarak bizleri, bu onurlu görevi yerine getirmemiz için seçtiler.

Bizler de onları mahcup etmedik. Yasal her türlü prosedürü tamamlayıp merkezi İzmir'de olan AĞINLILAR KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ'ni hayata geçirmiş bulunuyoruz. Derneğimizin Yazışma Adresi: 52/1 Sok. No: 75-D Esendere / İZMİR, Tel: 0.232. 248 47 01 - Faks: 0.232. 853 92 56 (*Geçici Yönetim Kurulu'na seçilen hemşehrilerin adları ve kısa özgeçmişleri arka sayfadadır.*)

Tabanda da büyük ilgi ve heyecan duyan hemşehrilerimizle omuz omuza bir yeri kiralayarak oranın her türlü masa, sandalye, telefon, televizyon gereksinimlerini hemşehrilerimizin hizmetine sunmuş bulunuyoruz.

Kurban Bayramı'nın 4. günü İzmir Fuarı'nda bayramlaşma şöleni düzenleyip klarnet, davul ve kemanımızla Ağın'daki düğünleri aratmayacak halaylar çekip yöre oyunları ile hasret giderdik.

Yakında İzmir'in güzel yörelerine bir kır gezisi düzenleyip, Ağın yemekleri ile geleneklerimizi yaşatıp hep bir arada olacağız. Daha sonra "AĞINLILAR GECEŚİ" düzenleyip Ağın havaları ile eğlenip coşacağız.

Bir iki ay içinde İzmir'deki tüm hemşehrilerimizin kimliklerini kapsayan Adres Kitapçığı bastırıp İzmir'deki ve diğer illerdeki hemşehrilerimizin hizmetine sunacağız.

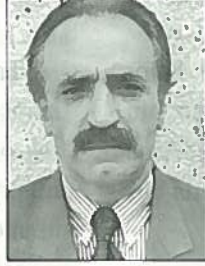
Ayrıca, en kısa zamanda dernek lokalimizi açarak nişan, düğün, sünnet gibi mutlu günlerimizde hemşehrilerimizle bir arada olmanın mutluluğunu yaşayacağız..

Yönetim olarak, tüm diğer illerdeki dernek ve hemşehrilerimizle her konuda bilgilenerak çalışmalarımız hakkında bilgi edinmek, onlarla her türlü sorunları paylaşmak, kaynaşmak, mutlu ve kederli günlerinde yanlarında olmak dileği ile tüm Ağınlılar'a İzmir'den saygı ve sevgilerimizi yollar, esenlikler dilerim.

(26 Nisan 2000)

NOT: Dernek Başkanı Sayın Şükrü Gencer, 29 Mayıs 2000 tarihli mektubunda da şu sevindirici müjdeyi verdi: "İzmir'de yakında lokal açma aşamasına geldik. Bir ay içerisinde lokalimize kavuşuyoruz. Burada çalışmalarımız daha da etkin ve verimli olacaktır."

İzmir-Ağınlılar Kültür ve Dayanışma Derneği Kurucu Yönetim Kurulu Üyeleri

Şükrü GENCER

Başkan

1942 Doğumlu - Aşağı Yabancı

3 Çocuk Babası

Emekli Öğretmen

Rabi ÜÇER

2. Başkan

1951 Doğumlu - Aşağı Yabancı

2 Çocuk Babası

Emekli

Serbest Ticaretle Uğraşır

Zafer AKTAŞ

Sayman

1960 Doğumlu - Aşağı Yabancı

Evli, 2 Çocuk Babası

(Aktaş Cam'ın Sahibi)

Zeki AVCI

2. Başkan

1950 Doğumlu - Gemuhu

(Demirçarık)

Evli, 3 Çocuk Babası

Sümerbank Emeklisi

Aslan TEKİN

Muhasip

1954 Doğumlu - Hastek

(Yenipayam)

Evli, 3 Çocuk Babası

Gemi Sanayi'den Emekli

Azem (İsmet) ÇELİK

Üye

1950 Doğumlu - Ecüzlü (Armutlu)

Evli, 2 Çocuk Babası

Cam Ticareti İle Uğraşır

(Göztepe Cam'ın Sahibi)

Günhan KÖPRÜLÜ

Üye

1963 Doğumlu - Küzne

(Samançay)

Evli, 2 Çocuk Babası

(Harput Cam'ın Sahibi)

ÖZLÜ SÖZLER DOĞRU SÖZLER

- Kitapların en güvenli dostlar arasında saygın bir yeri vardır.
- Okumak sanatı, yaşama sanatının önemli bir parçasıdır.
- İyi bir kitap, düşünebilen her insana hayat veren kan gibidir.
- Bir kitabı anlamadan ezberlemek o kitaba yapılabilecek saygısızlığın en büyüğüdür.
- Kitapları seviniz, onlar kendinize ve başkalarına saygı duymayı öğretecektir.

*

- Bilim, gerçeğe giden yolları aydınlatan bir ışıktır.
- Bilim servetten üstündür, çünkü serveti sen korursun, oysa bilim seni korur.
- Bilmediğini bilmek soylu bir davranıştır. Bilmediği halde bildiğini kanıtlamaya çalışmak ise bir hastalıktır.
- Hayatta en zararlı şey insanın kendi cahilliğini bilmemesidir.
- Cahil olduğunun farkına varan kişi bilgiye ilk adımını atmış demektir.
- Bilgi aşağıdaki insanı yüceltir, bilgisizlik ise, yukardaki insanı alçaltır.

*

- Gençlerin iyi yetişmesine önem veriniz. Çünkü onlar yarınki yapının temelini oluştururlar.
- Bir toplumun eğitim düzeyi, o toplumu oluşturan insanların sokaktaki davranışlarıyla ölçülür.
- Toprak, ne kadar verimli olursa olsun, ekil-medikçe, bakılmadıkça ürün vermez. İnsan kafası da öyledir.

SEVGİ DOLU İNSAN

Ercan ORHAN

Sevgi dolu insan

Öğren sevgiyi

Ve sev insanı.

Elini tuttuğun insana ver

Yüreğinin sıcaklığını.

*

Karanlıkta titreşen çocuklar

Senin ellerini bekler,

Uzayan kolları

Aç karınlarının sızısını çalar.

*

Sevgi dolu insan

Ağlayanlara bak

Yaşam onlardan ne kadar uzak.

Sevmeyi öğrenirsen bir gün

Gökyüzü, toprak, su ve insan

Güneşe boyun eğen

Güneşin sevgisiyle beslenen

Sıcaklığında sevginin

Güneşi eritecektir, bilesin.

*

Sevgi dolu insan

Yaşamayı sev

Nefretini yağdır ölüme

Kökünden kazı yıkımı

Sev yaşamı.

*

Sevgi dolu insan

Öğren sevgiyi

Ve sev insanı.

TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ BAŞKANI İLE RÖPORTAJ

H. Cüneyt ÖZKUL

Geçen senelerde aldığım bir malın bozuk çıkması üzerine, tamir ettirmek için uğraşırken, Tükoder (Tüketiciyi Koruma Derneği) adında bir derneğin, bu konularda insanlara yardımcı olduğunu öğrendim. Derneğe giderek yardımlarını istedim ve üye oldum. Bozuk olan malımın tamirini bile zor yaptırırken, Tükoder sayesinde tamamen değiştirdim.

Tüketici bilincini artırmak amacıyla tüketici haklarının ne olduğunu dergimiz okurlarının da bilmesini istedim.

Tükoder İzmir Şube Başkanı Sayın Gülçin TONGUÇ'a giderek, derneğimizi tanıtip, dergimizden birkaçını göstererek, kendileri ile röportaj yapmak istediğimi bildirdim. Kabul ettikleri için kendilerine teşekkür ederim. Sorularım ve sayın dernek başkanının yanıtları şöyle:

S. – Derneğinizi amacı nedir? Kaç senedir faaliyet gösteriyorsunuz?

Derneğimizin amacı, tüketici haklarının korunması ve geliştirilmesidir. Bu doğrultuda örgütlenerek, tüketici bilincini oluşturmak, evrensel tüketici hakları paralelinde, tüketicilerin kendilerini koruyabilecek bilinç ve örgütlülük düzeyine gelmesi için çalışmalar yapmaktır.

Tükoder, ticari ve politik hiçbir bağımlılığı olmayan, bütünüyle üyelerinin gönüllü katkı ve katılımlarıyla çalışmalarını sürdüren, bir bağımsız tüketici örgütü ve sivil toplum kuruluşudur.

Derneğimizin Genel Merkezi İstanbul'dadır. 25 Ekim 1990 tarihinde kurulmuştur. İzmir Şubemiz, 1995 Mayıs ayında kurulmuştur. Amacımız doğrultusunda İzmir'e ve tüm ülkemize hizmet vermekteyiz.

S. – Faaliyetleriniz nelerdir?

Derneğimiz, amacımız doğrultusunda, tüketici bilincinin oluşması için, İzmir'li tüketicilere televizyon ve radyodan ulaşarak, onlara haklarını anlatıp bilinçlendirmeye çalışmaktadır. Yine bu anlamda, okullarda gençlere yönelik toplantılar, seminerler düzenlemek, muhtarlıkla işbirliği içinde mahalle sakinleri ile toplantılar yap-

mak, yarışmalar düzenlemek, tanışma ve dayanışma amacı ile geziler düzenlemek de faaliyetlerimiz arasındadır.

S. – Uluslararası tüketici örgütleri ile bağlantınız var mı?

Derneğimiz, Uluslararası tüketici hareketi içinde saygınlık kazanmıştır. Uluslararası Tüketici Örgütü (CI), Balkan Tüketici Merkezi, Avrupa Birliği – Türkiye Kalkınma İstişare Komitesi üyesi olmuştur.

S. – Derneğinizi hangi illerde şubeleri vardır?

Derneğimiz, 1998 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu yararına çalışan dernek statüsünü kazanmıştır. 20 bini aşan üyesi ve 46 şubesi mevcuttur.

Adana Tel: 0.322. 351 51 12

Ankara Tel: 0.312. 417 37 97

Afyon Tel: 0.272. 214 27 77

İstanbul Tel: 0.216. 349 85 10

Pendik Tel: 0.216. 375 31 39

Şişli Tel: 0.212. 288 90 72

Fatih Tel: 0.212. 529 98 21

Üsküdar Tel: 0.216. 342 28 96

Bursa Tel: 0.224. 223 94 24

İzmir Tel: 0.232. 245 67 00

Narlıdere Tel: 0.232. 239 11 65

S. – Derneğimize üye olmanın koşulları nelerdir?

Üye başvuru formu doldurup 2 fotoğraf ile başvurabilirsiniz. Aidatımız, senelik 1.200.000. TL. Üye olmak kağıt üzerinde olmamalı, yasayı öğrenip kendisini ve çevresini bilinçlendiren aktif üye olmalı.

S. – Dergimiz okuru tüketicilere kısaca tavsiyeleri-niz?

Ayıplı malları kabul etmeyin. Taksitli satışlarda sözleşme yapın. Kampanyalı satışlara dikkat edin. Kapıdan alışveriş yapmayın. Etiketsiz ürün almayın. Garanti belgesi isteyin. Yetkili servisleri tercih edin.

SİGARANIN ZARARLARI

Sigaranın insan sağlığına verdiği zararlar öteden beri biliniyordu, ama yine de ülkeler, sigara tüketimini azaltmak için, ekonomik nedenlerden ötürü, önlem almaya yanaşmıyorlardı. Ancak, son yıllarda, tıp dünyası ve uzmanlar, sigaranın insan vücudunda yol açtığı zararları topluma anlatmak için seferber olunca, bu kez, Türkiye dahil birçok ülke önlem almaya başladı. Tek başına önlem, sorunun üstesinden gelmeye yeterli değil. Çünkü amaç, sigara içenlerin sayısını azaltmaktır. Bu da ancak, toplumu bilinçlendirmekle mümkün.

1- Kanser oluşumuna etkileri: Akciğer kanserine yol açtığını hepimiz biliyoruz. Birçok ülkede sigara içerek kansere yakalanan ve yaşamını yitiren sayısız insan var. Ayrıca, karaciğer kanseri yapar, mesane kanseri yapar, rahim kanseri riskini de artırır. Geniz kanserinin ortaya çıkışında da rol oynar.

2- Damarlar, sinirler üzerindeki etkileri: Damar sertliğine neden olur. Felç yapıcı etkisi vardır. Sinirlerin yıpranmasına neden olur ve refleksleri azaltır.

3- Kalp üzerindeki etkileri: Kalbimiz, hepimizin titizlikle korumamız gereken bir organımızdır. Onu dış etkilerden ne derece iyi korursak o derecede sağlıklı oluruz. Sigaranın kalp krizine neden olan maddelerden biri olduğunu unutmayalım. Kalp rahatsızlığından ötürü **hekime** başvuran her kişiye doktorun ilk sorusu şudur: Sigara içiyor musun?

4- Solunum yolları üzerindeki etkisi: Sigara içen hastalar, hiç bir zaman üst solunum yolları enfeksiyonlarından kurtulamazlar. Sigara, ilk etapta solunum yollarını tahriş eder, sonra enfeksiyona neden olur. Sigaranın, herkesçe bilinen bir olumsuz etkisi de kötü ağız kokusuna neden olmasıdır. Ayrıca, nefes darlığı yapar, sigara içenlerden bu yakınmayı sık sık duyarız.

5- Diğer etki ve zararları: Kansızlık meydana getirir. Böbrek rahatsızlığına neden olur.. Cinsel gücü azaltıcı etkisi vardır. Vücuda yorgunluk verir. Daha da kötüsü, vücut direncini ileri ölçüde zayıflatarak birçok hastalığa kapı açar.

Göz hastalıklarına neden olur. Kemiklerin sağlamlığını ve refleksleri azaltır. Beyin hücrelerine zarar vererek başta bellek (hafıza) zayıflaması olmak üzere, bir kısım rahatsızlıklar meydana getirir. Örneğin, dikkatin dağılması nedeniyle, bir işte çalışanların **iş kazası**, araba kullananların **trafik kazası** yapmalarına sebep olur.

Kanda kolesterol düzeyini yükseltir, eritrositlerin esnekliğini zayıflatır. Genlerde bozulmalara neden olur.

Yukarda sayılanların yanında, **Bayanlarda:** Hamile kadınların özellikle sigara içmemeleri, içiyorlarsa vakit geçirmeden bırakmaları gerekir. Sigara bayanlarda düşüklere yol açabileceği gibi geri zekalı çocuk doğumuna da neden olabilir.

Sigaranın vücuda verdiği bu zararlar nerden kaynaklanıyor? Bir de onlara göz atalım.

6- Sigara dumanında şu zararlı maddeler vardır:

NİTOKİN: Tütün yapraklarında bulunan çok zehirli bir madde. **KATRAN:** Sıvı yağ kıvamında, siyah renkte, ağır, is kokulu, suda erimeyen bir madde. Katran içinde çok sayıda kanser yapıcı madde bulunur. **NİTROZOAMİN:** Nitrik asidinin amidi. **POLON-YUM:** Cevherlerinde genellikle radyumla birlikte bulunan radyoaktif metal. **KARBONDİOKSİT:** Vücuttaki kanın oksijen taşımamasını engelleyerek beslenme bozukluklarına ve hastalıklara neden olur. **KÜKÜRT:** Kanserojen olup sigara dumanına koyu renk verir.

Görüldüğü gibi, sigaranın insan vücuduna olumsuz etkisi ve ölümlere varan hastalıklara yol açtığı bir gerçektir. Sigara içenlerde, içmeyenlere oranla ölüm oranı yüksektir. Yüksek tansiyonlu, başta atardamar iltihabı olmak üzere, kalp-damar hastalıkları ya da göğüs anjini olan kişilerde sigaranın yasaklanması toplum için büyük hizmet olacaktır.

(Basından)

SAĞ OLANLAR UNUTMASIN

Zeynep ÇELİK

*Daşbaşı'na Gem Bükü'nü sormalı,
Kuş olup da Kendirli'ye konmalı,
Şahmel ile Lar'ı nerde bulmalı
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Diböğünü kalmış gayet derinde,
Yeller eser Osgiyat'ın yerinde
Kuşlar ötmez Dağundere elinde
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Küllüyazı kalmış suyun altında,
Keklik ötmez Yabanlı'nın sırtında
Davar yatmaz Goşgoşu'nun altında
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Menatille Dağlık kaldık derinden
Mezarlığın kapıları demirden
Fazla düşünme zayedersin ömürden
Sağ kalanlar unutmasın bu köyü.*

*Dağlarında açar türlü çiçeği
Hanımlar örterler beyaz neçeği
Ben söylerim hakikatı, gerçeği
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Yeşermemiş Kurtkayı'nın tablası
Hani bunun ot toplayan ablası
Tavşanın, kekliğin yoktur anası
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Gelen geçer Hakko'sunda dinlenir
Eğirik'de piknik yapar eğlenir
Soğuk suyu tarih boyu söylenir
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

*Faik'in kavağı eğmiş boyunu
Bağ bahçe arzular eski suyunu
Ne kadar övsem az kendi köyümü
Sağ olanlar unutmasın bu köyü.*

AĞAÇLANDIRMAYA ÇAĞRI

Gülsüm Handan AYDIN

Sözlerime Mevlana'nın dizelerinden bir alıntı yaparak başlamak istiyorum:

"Dün düne gitti cancağızım,

Bugün yeni şeyler söylemek gerek"

Bugüne kadar, Ağın için, çok anılar anlatıldı, çok şiirler yazıldı, yöresel ezgilerden, türkülerden, düğün ve derneklerden kasetler dolduruldu. Yıllarca Ağın'a hasret, Ağın'a özgü paneller düzenledik ekranlarda. Ama, bugüne kadar kanayan bir yaraya parmak basanlarımız az oldu.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'ni okurken, Ağın'a ve Ağınlı'ya yerinde bir mesaj verildiğini gördüm. Saygı değer dayım Ruhi Taşkın, kendi özlemine, duyarlılığını, doğaya olan tutkusunu açıklıyordu. Kıvanç duydum, sevindim. Bu nedenle, ben de düşüncelerimi belirtmek istedim:

Ruhi Taşkın'ı tanıyanlar, onu çok iyi bilirler. O kendisini aşan enerji yüklü bir kişi, iyi bir eş, iyi bir baba ve gerçek eylem adamıdır. Amacım, dayım hakkında övgü yazmak değil, gerçek bir doğacıyı tanıtmaktır. Ben de dayıma benziyorum. İnönü Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğrencisiyim. Çevre Kulübü üyesi ve doğa hayranıyım.

Hakkında şiirler yazılan, özlemle anılan Ağın'ın dünkü Ağın olmadığını; doğal güzelliklerinden bir şeyler kaybettiğini babamın anılarından, dinleyerek öğrendim.

Elaziğ Belediye eski başkanlarından Sayın Şükrü Koçar Bey'in Uluova gazetesine yazdığı, yazılarla, bu günkü Ağını tanıdım. Üzüldüm. Bir cümle alıntı yaparak yazıyorum:

"Ağınlılar güz dönemi gurbete giderken

Ağın'ı da beraberlerinde taşıyorlar"

Yani komşu illere göç zamanı, Ağın'da bulunan meyve ağaçları kesiliyor. Odunları kentlere taşıyor yerine yeni fidanlar dikilmiyor, teknolojik denge bozuluyor.

Yakın zamana kadar yamaçlarında keklikler, bahçelerinde bülbüller öten, gölgesinde yorgun çiftçiler dinlenen güzellikler yok olmaya yüz tutmuş. Köylülerin kendi aralarında yaptığı bir konuşmada şöyle deniliyordu. "Arkadaşlar, hiç kuş sesi, keklik sesi duydunuz mu? Dut kuşu bile uğramaz oldu."

Anadolu, "dünyanın en yeşil ülkesi olacak", sloganıyla çalışmalarını sürdüren bir insan olarak diyorum ki: Ağın'ı çöl olmaktan kurtaralım, ağaç dikelim. Erozyonu önleyelim. Türk halkının bu konuda ne kadar duyarlı olduğunu şu sözde çok iyi anlayabiliriz. **"Vatanın bir karış toprağı için canımı veririm"**.

Ankara'nın vadilerini cennete çeviren, dayım ve onun hemşerilerinin günün birinde Ağın'ı da cennete çevireceklerinden hiç kuşum yok. Ağın'ın dağlarına bir pelit ekebilme mutluluğuna erişebilirsem ne mutlu bana ve benim gibi düşünenlere.

Beyaz topraklarımızın yeşile bürünmesi dileğiyle sözlerimi bir Çin atasözüyle bağlıyorum :

"Binlerce kilometrelik bir yolculuk bir tek adımla başlar."

HABERLER

* Değerli hemşehrimiz, Karayolları Genel Müdürlüğü Köprüler Dairesi Başkanı Sayın Mehmet BALTACI'nın eşi **Şehnaz BALTA-CI**, 25 Mayıs 2000 Perşeme günü Ankara'da yaşamını yitirmiştir.

Şehnaz Hanım'a Tanrı'dan rahmet, Sayın BALTACI AİLESİ'ne ve tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

***YÖRESİYLE AĞIN** : Değerli hemşehrimiz, araştırmacı yazar, ozan ve folklorcu İsmail Nazım BEYDEMİR, 1981 yılından beri Ağın ve yöresi hakkında yaptığı incelemeleri ve yörenin geçmişi, töre ve törenleri, geçim uğraşları, inançları, çeşitli folklor ürünleri ile ilgili derlemelerini **YÖRESİYLE AĞIN** adlı 400 sayfalık bir kitapta toplamış ve yayınlamıştır.

Dergimizin yayın hayatına girdiği Ocak 1967'den bu yana, hemen her sayıda, çeşitli konulara ilişkin araştırma yazılarını, şiirlerini ve yöreden haberlerini ilgiyle izlediğiniz arkadaşımızın bu yeni yapıtı, uzun süreden beri devam eden bir emek ve uğraşın ürünü olarak kitaplığımızda değerli yerini alacaktır.

Kitabı isteme adresi: Uzungil Mahallesi, No: 1 AĞIN, Tel : 0 424 551 20 72

* Elazığ iline bağlı ilçeler arası dayanışma kapsamında olarak, **Bakır Madenliler** Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği tarafından, 15 Nisan 2000 Cumartesi akşamı, Kurtuluş Parkı - Vedat Dalokay Kokteyl Salonu'nda düzenle-

nen geleneksel geceye, vaki davet üzerine, derneğimizi temsilen Yönetim Kurulu Genel sekreterimiz Sayın Mevlüt ÖKSÜZOĞLU katılmıştır. Sıcak bir ortamda kutlanan gecede, Elazığ'a bağlı ilçeler dernekleri arasında dayanışmanın sürdürülmesi hususunun yararlı olacağı vurgulanmıştır.

İZMİR'DEN HABER : İzmir'de Oturan Ağın'lı hemşehrilerimiz, 14 Şubat 2000 tarihinde AĞINLILAR KÜLTÜR ve DAYANIŞMA DERNEĞİ adıyla bir dernek kurmuşlardır. Derneğin geçici yönetim kurulu başkanlığına Sayın Şükrü GENCER, 2. Başkanlığına Sayın Rabi ÜÇER ile Sayın Zeki AVCI, saymanlığına sayın Zafer AKTAŞ ile Sayın Aslan TEKİN, üyeliklere ise Azem (İsmet) ÇELİK ile Günhan KÖPRÜLÜ seçilmişlerdir.

İzmir'de oturan hemşehrilerimizi kutlar, Ağınlılar Derneği'ne çalışmalarında başarılar dileriz. (**Dernek Başkanı, sayın Şükrü GENCER'in konuya ilişkin yazısını 23'üncü sayfada, DERNEKLERİMİZ bölümünde okuyacaksınız**).

* Derginiz ve Derneğimiz üyesi hemşehrimiz Doktor Kemal Köseoğlu'nun kayınvalidesi 29.5.2000 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir.

Sayın Pelin Köseoğlu ve Dr. Kemal Köseoğlu'na başsağlığı, Müteveffa Neyyire Çubukcu'ya Tanrıdan rahmet diliyoruz.

DUYURU

Derneğimiz tarafından bir EŞYA PİYANGOSU düzenlendiğini geçen iki sayımızda duyurmuştuk.

Biletler, satışta görev üstlenen üyelerimizle, bize yardım ve desteğini esirgemeyecek olan hemşerilerimize ve arkadaşlarımıza gönderilmiştir.

Kendilerine bilet gönderilmemiş olan ve yardıma istekli bulunan hemşeri ve arkadaşlarımız da aşağıda telefon numaraları yazılı derneğimizin merkeziyle temasa geçerek bilet alabilirler.

Çağrımızı son defa yineleyelim: Haydi Ağın'lılar!

Satışların kısa sürede sonuçlanması için görevli arkadaşlarımızla satış üstlenen hemşerilerimizin gerekli çabayı göstermelerini bekliyoruz.

Dernek Yönetimi

Tel : (0.312) 342 47 50 • 341 54 69

Fax : (0.312) 341 82 36